

Tania Kambouri

Policistka volá o pomoc

Problém s integrací nelze vyřešit na ulici

(2. část - pokračování)

V Německu často trpíme poměrně oblažující představou rodiny, zvláště pak početné rodiny. Taková rodina symbolizuje bezpečí v kruhu našich nejmilovanějších, společné jídlo a oslavy u velkých tabulí (v létě pod stromy na zahradě, v zimě u příjemně plápolajícího krbu), pomoc, ochranu a slepou důvěru. To je však ryzí romantika, tímto vás zdraví Hollywood.

V islámském kulturním prostředí vypadá realita trochu jinak. V létě se sice skutečně s oblibou griluje v přítomnosti početné společnosti, ale na romantiku tu místa moc nezůstává. Role v rodině jsou jasně rozdělené, stejně jako práva a povinnosti. Práva jsou převážně na straně mužů, povinnosti na straně žen, stručně a jasně řečeno, vládne patriarchát. Jsou to muži, kdo přijímá veškerá důležitá rozhodnutí, a tím pádem jsou zcela jasně nositeli hlavní odpovědnosti. Mluvíme-li o kulturní charakteristice, musíme ukázat i na lidi, kteří tuto charakteristiku vytvářejí - to jsou především otcové.

Máme co činit s machistickou kulturou. V mých očích je to kultura násilí a strachu, abych se tentokrát vyjádřila trochu drastičtěji.

Znovu a znovu zažívám, jak nesvobodní jsou na sklonku dne všichni příslušníci těchto rodin. Dokonce i patriarcha je zajatec své role, protože musí plnit to, co se od něho vyžaduje, co velí tradice - nebo čest. Zde není člověk definován ani tak svou osobností, jako spíše rolí a funkcí, kterou musí zastávat v rámci rodiny. Tady nejde o to, jestli jste žena - vystupujete jako dcera, sestra či matka. Není důležité být mužem, protože plníte roli syna, bratra nebo otce. Sebeurčení se v této kultuře chápe jako poznámka psaná téměř nečitelně malým písmem.

U mužských případů je mi soucit často velmi vzdálený, protože takové případy přece jenom dokumentují, k jakým konfliktům (zaviněným samotnými nositeli uvedené kulturní charakteristiky) toto chápání rolí ve svobodné společnosti pokaždé vede, ba *musí* vést. Nezřídka to nabývá téměř absurdních rozměrů.

Moji kolegové a já jsme prošetřovali po loupežném přepadení dva jižansky vyhlížející muže, které jsme přistihli téměř při činu. V obytné oblasti nedaleko místa činu jsme je oba naštěstí rychle zajistili. Radost však trvala jen krátce. Jediná starost jednoho z pachatelů nespočívala třeba v tom, že byl zadržen - znepokojovalo ho hlavně to, že by ho sousedi mohli vidět, že má potíže s německou policií. Vyzval nás, abychom laskavě respektovali, že by ztratil tvář a rodinná čest by byla vláčena bahnem, jestli se s nimi rychle neuchýlíme někam jinam. To bylo nad moje chápání. Ani trochu ho nezajímalo, jak se po spáchaném činu daří zraněné a oloupené oběti. Jeho "tvář" mu připadala důležitější. Ten muž ublížil druhému člověku na zdraví, pravděpodobně s trvalými následky, a ještě si dovolil klást podmínky - a mluvit o "rodinné cti". Zatčení samozřejmě proběhlo přímo na místě.

I pro mě je moje rodina velmi důležitá. Existují však přesvědčení a práva, která se ani tímto argumentem zkrátka nesmějí potlačovat: "Důstojnost člověka je nedotknutelná" je rozhodně jedním z nich (Ústava, článek 1, odstavec 1). Právo na sebeurčení, rovnoprávnost muže a ženy, svoboda smýšlení, atd., atd. Za hodný zmínky ale považuji ještě odstavec 2 v tomtéž článku 1, kde je uvedeno: "Německý lid se tak přiznává k neporušitelným a nezadatelným právům jakožto základně každé lidské společnosti, míru a spravedlnosti ve světě." Je to opravdu slučitelné s "rodinnou ctí", podle níž se zčásti žije v Německu?

Mám v daném ohledu velké pochybnosti. Z mého pohledu tu proti sobě nesmiřitelně stojí dva náhledy. Dokud nebudou stanoveny a dodržovány jasné hranice, jsou trvalé konflikty nevyhnutelnou realitou. Vážne to hlavně na prosazování těch hranic, to sama zažívám na vlastní kůži častěji, než je mi po chuti. Vypadá to tak, že mnozí muslimští migranti nepovažují přizpůsobení za žádoucí ani uskutečnitelné, spíš bývá pociťováno jako poručníkování. Bohužel pořád dokola zažíváme, že pod pláštíkem "rodinné cti" se objevují pokusy o prohlašování trestných činů za soukromé záležitosti a pronásledování těchto skutků se označuje za pohrdání kulturními, případně náboženskými svébytnostmi nebo rovnou jako rasismus.

Z mého pohledu často nejde o nic jiného než dvojí morálku, ať už se vědomě používá kvůli oklamání, nebo se doopravdy jako taková pociťuje. Neustále lze pozorovat, že členové těchto rodin se skutečně cítí absolutně v právu a neprojevují sebemenší porozumění pro právní situaci v této zemi. Z nejhlubšího přesvědčení.

To je mimořádně problematické, pokud příslušná osoba má v kapse německý pas. Skutečnost, že s tím jsou spojena zvláštní práva, pochopí dotyčný zpravidla okamžitě. Ne všude se ale prosadí fakt, že s tímto pasem příslušný člověk přináší do svého domu automaticky i povinnosti a musí rovněž projevit kousek odpovědnosti vůči naší společnosti. Příliš intenzivně se projevuje vazba na rodinné role, které už samy o sobě přinášejí dost závazků.

Vraťme se ještě jednou k nesporné hlavě rodiny čili k patriarchovi. Za svou moc vděčí pouze a jedině svému pohlaví. Pravidla hry jsou od počátku jasná. Člověk se je učí odmalička, dokonce není dost dobře možné, aby se je nenaučil, protože na jejich dodržování se přísně dohlíží, a to nezřídka i s použitím násilí. Každopádně prokazatelně mnohem častěji než v německých domácnostech, a ani zdaleka jenom v rodinách, které považujeme za asociální. Systém patriarchátu netrpí sebemenší odchylky, natož pak jejich nositele - a to je v podstatě přesně ta důslednost, se kterou je nezbytné mu čelit; jinému jazyku totiž nerozumí. Výslovně nevyzývám k násilí, případně k tomu, abychom odpovídali na násilí násilím, mluvím pouze o důslednosti - to je rozhodující rozdíl.

Ten, kdo neustále, znovu a znovu reaguje tolerancí a ohledem, aniž by si u pachatelů opakované trestné činnosti stanovil jasné hranice a důsledně je dodržoval, vystavuje sám sebe posměchu, a to nezřídka už od jedenáctiletých chlapců.

Nedůslednost a tichá snášlivost nevedou jen k tomu, že se nic nezmění. Jejich důsledkem je kromě jiného to, že ostatní - outsideři, pozorovatelé, především však oběti! - začnou pochybovat o právním státě. Nic proti pochybnostem, člověk by měl všechno neustále zkoumat, to znamená i německý právní stát. Avšak pochyby a zklamání příliš rychle podporují sklon k opačným extrémům, nepřátelství vůči cizincům a nenávisť ke všemu cizímu. Tak to rozhodně nebylo zamýšleno.

Z falešné tolerance jsme se dokonce už s patriarchy "sbratřili", i když je veřejné tajemství, že v takových domácnostech docházelo a dochází k velmi závažným problémům. Pokud němečtí muži bijí své ženy a dcery a propíjejí peníze na domácnost nebo je utrácejí v hernách, pak se oprávněně hovoří o asociálních poměrech. U muslimských patriarchů dodnes raději odvrácíme zrak - a to nejen na osobní, ale i politické úrovni. Idealizovaný multikulturní přístup sociálních romantiků vás srdečně pozdravuje. Tak se už konečně probudte!

Člověk má jako migrant určitou "přidanou vinu" a musí projevit vlastní iniciativu. To vím i z vlastní zkušenosti. Německý stát může poskytnout různou pomoc a nejrůznějším způsobem - nejen finančním - tak skutečně činí. Při detailním pohledu tu jistě pořád ještě existuje spousta věcí ke zlepšení a také přizpůsobovat se měnícím se rámcovým podmínkám je v daném ohledu nezbytné. Jen samotné téma uprchlíků nás v budoucnu ještě postaví před výzvy v úplně nových dimenzích. Zásadně však shledávám, že poskytnutá pomoc by zcela postačovala, kdyby se na druhé straně ještě lépe využívaly stávající integrační možnosti. Neříkám, že se "vůbec nevyužívají", nýbrž že se mají "lépe využívat". Migranti, kteří umějí chytit šanci za pačesy, existují - samozřejmě i mezi muslimy. Avšak celkově vzato každopádně dosud pokulhávají právě děti z muslimské kultury, pokud jde o ukončené stupně vzdělávací soustavy. Z mého pohledu to rozhodně není ryzí náhoda.

O příčinách se s oblibou diskutuje. Mně je v této souvislosti vždy nápadná jedna věc: mnozí muslimové si to takříkajíc v roli oběti docela pohodlně zařídili. Stěžují si, že jsou znevýhodňováni, ale když se na jednotlivé případy pozorně podíváte, zjistíte, že z pohledu i mnoha moderně a otevřeně působících muslimů je opravdová spoluúčast na německé společnosti žádoucí jen ve velmi omezené míře - protože taková participace také znamená, že se musíte otevřít. A to je zatěžko nejen skupinám obyvatelstva se slabým vzděláním, nýbrž i hluboce religiózně založeným etnikům; především tehdy, jestliže náboženství určuje celý život.

Zde se už dotýkáme zásadních otázek náboženství. Než si je podrobněji rozebereme, chtěla bych se znovu vrátit k roli rodiny při procesu integrace. Pomoc, která byla kdysi mé rodině poskytnuta v rámci integrace, se nejprve omezila na pracovní místo pro dědu v noční směně a na malý pokojík, který jsem sdílela se svým prastrýcem a jedním známým. Víc toho nebylo. Přesto nikoho z té trojice nenapadlo, že se stane obětí. Mě už jako dítě vedli k tomu, že se musí projevit vlastní iniciativa a že bych se neměla stýkat pouze s "krajany". Hrát si s německými, tureckými, italskými a mnoha jinými dětmi bylo pro mě naprosto samozřejmé. V muslimsky orientovaných rodinách lze dodnes pozorovat, že mnohé by nejraději ze všeho prodlévaly jen spolu - protože i tady zřejmě existuje určitý tlak v komunitě, jak se to označuje moderním jazykem, aby si muslimské společenství zajistilo patřičnou soudržnost.

Také zde lze opět rozeznat to, co v muslimské kultuře platí zcela obecně: Kolektiv ubíjí individualitu. Pro muslimského jedince je nejspíš značně obtížné, když je jednou nucen konstatovat, že už nemůže vystupovat jako věčně hýčkaný drahoušek své matky, ale že se musí také podřídít v rámci rozsáhlé hierarchie. Kolektiv čili početné společenství se tím nijak nezpochybnuje. Na to je moc rodiny příliš všudypřítomná - především v neblaze proslulých klanech.

Měli jsme znovu výjezd, protože došlo ke sporu mezi mladistvými migranty, konkrétně mezi Turky a Libanonci. Turecká mládež byla ještě na místě, když jsme dorazili. Jeden člen té skupiny očividně trpěl strachem. Ke skutkové podstatě se nechtěl konkrétně vyjádřit; pouze prohlásil, že se jedná o příslušníky známé početné rodiny. Nemínil se do celého případu víc namočit, a proto nebyl ani ochoten uvést nám jméno příslušného klanu. Osobně jsem to docela dobře chápala. Ten mladý Turek pravděpodobně věděl stejně dobře jako já, že si takové početné rodiny v případě pochybností příliš nelámou hlavu s německým právem a že by ho dříve či později dopadly. Ale pokud nebude s policií spolupracovat, má podstatně vyšší šance, že z toho vyvázne se zdravou kůží. Takže nám odmítl podat jakékoli informace, pomocí nichž bychom bývali mohli ten případ vyřešit.

V některých německých velkoměstech jsou celé ulice v rukou jednotlivých klanů. Oblast jejich vlivu se nezřídka vztahuje i na tu či onu městskou čtvrť. Mimořádně problematickou skupinu obyvatelstva, pro kterou jsou početné rodiny typické, jsou "Libanonci". Úmyslně jsem to označení

dala do uvozovek, protože etnické, případně politické pozadí je ve většině případů trochu složitější než kupříkladu u mnohých rodin z Turecka. Nežádka se původně jedná o Kurdy z hraničních oblastí Turecka a Sýrie, kteří ve 30. a 60. letech uprchli do Libanonu. Tam jim zpravidla nebylo uděleno občanství, jejich státní příslušnost zůstala nevyjasněná - což později opět ztížilo cílovým zemím, jako je Německo, odsun i těžkých zločinců, protože se nepodařilo objasnit, kam by vlastně měli být vykázáni.

Mnozí z těchto "Libanonců" nebo "bezprizorních Palestinců bez státní příslušnosti" neprošli úspěšně azylovým řízením a poté obdrželi statut strpění k pobytu v zemi. Dotyčné osoby proto nesměly přijímat žádnou práci. Pro mnohé z nich to platí dodnes - ale zdaleka ne už pro všechny, protože většina z nich už před několika lety získala státní občanství, jsou od té doby považováni za Němce a smějí pracovat.

Ačkoli práce je oprávněně považována za podstatný faktor úspěšné integrace, oproti všem nadějím se právě v libanonských klanech ani v případě nabytí občanství nic výrazně nezměnilo. Zřejmě jsou příliš závažné vlastní zákony a příliš velké a pevné struktury, které Libanonci do Německa importovali. Jestliže si vybavíme historické pozadí, nebudeme se tomu ani moc divit, protože právě v extrémně hrozivých situacích a existenčních krizích se lidé podvědomě upínají k důvěrně známému a osvědčenému. To se nedá jen tak snadno překonat, a proto byla stanovena dlouhá doba na to, aby německá společnost těmto fenoménům porozuměla. Nyní však byly obtížné základní předpoklady v maximální možné míře odstraněny, a přesto nadále čelíme stále větším problémům.

Existují rodiny s patnácti a více dětmi. Vnukové, kteří jsou starší než nejmladší vlastní děti, nejsou zvláštností. To má za důsledek, že tyto rodiny se extrémně rychle rozrůstají, některé klany dnes zahrnují několik tisíc lidí, což v neposlední řadě činí trestní stíhání nepřehledným a v podstatě ho může i znemožňovat. Vznik lokalit s právním vakuem se tu stává reálným problémem, který se týká především už zmíněných městských aglomerací Berlín, Brémy/Bremerhaven a Porúří. Dovnitř i navenek panují v těchto klanech nežádka struktury, které nelze označit jinak než jako kriminální. Oficiálně žijí ze sociálních dávek a přídavek na děti. Avšak drogové ani jiné nezákonné obchody nejsou ničím ojedinělým, paleta ilegálních aktivit sahá od majetkových deliktů, loupeží, vydírání přes ublížení na zdraví, sexuální trestné činy a kuplířství až k vraždám. Problémy se řeší pomocí vlastní spravedlnosti, přičemž přitom může dojít i k použití střelných zbraní a nožů, jak dokládají některé případy. Dochází i k "vraždám ze cti". I děti a mladiství, kteří v takovém prostředí vyrůstají, páchají od malička trestné činy. A nejen to - děti se často zneužívají jako nástroje a doslova se vzdělávají v přípravě na konkrétní kriminální činy.

Celkově lze bohužel pouze konstatovat, že německý stát se k těmto rodinám v podstatě nedokázal přiblížit. A naděje na integraci - pokud z ní ještě vůbec něco zbylo - se dennodenně ztrácí před očima. Se spoluprací se nedá počítat, protože ten, kdo by vlastní rodinné příslušníky udal Němcům, riskuje život. Kdo by si na něco takového troufl?

Ale nejen to - i situace na straně státu je stále povážlivější. K bezradnosti se už dávno přidružil strach. Klanové struktury se tak hrozivě rozrostly, že se takových početných kriminálních rodin bojí i stát - samozřejmě nikoli oficiálně, ale v praxi to tak vypadá. Stará dobrá zdrženlivost, díky níž jsme se měli vyhýbat eskalacím, se v těchto případech už dávno obrátila proti nám. V daném ohledu opravdu nejde o malování čerta na zeď.

Po jednom výjezdu, při kterém šlo o rodinné příslušníky libanonského klanu, jsem byla nakonec ráda, že jsem s kolegy vyvázla z celého případu živá a nezraněná. Během svého výcviku jsem se dvěma kolegy podporovala hlídkovou činnost v nedalekém krajském městě. Podporou mám na mysli konkrétně to, že jsme byli jediný policejní vůz pro celé město. Netrvalo dlouho a byli jsme povoláni do městského centra kvůli bitce na nože.

Když jsme tam dorazili, shromáždil se tam zástup lidí; odhadem to bylo třicet až čtyřicet Libanonců. Na zdi seděl nějaký muž a ošetřovali ho zdravotníci ze záchranky. Kolem nich panoval absolutní chaos: Libanonci křičeli a divoce gestikulovali, téměř se nedalo zjistit, kdo je pachatel a kdo oběť a sama jsem se jen s velkými obtížemi dostala k muži v péči zdravotníků. Když se mi to nakonec přece jenom podařilo, viděla jsem, že muž má povrchovou řeznou ránu na hrdle. Když jsme se ho snažili dostat do sanitky, došlo k divoké vřavě a eskalaci. Libanonci se začali sápat na jednoho z mých kolegů, protože si mysleli, že chceme jejich krajana zavřít.

Požádala jsem o podporu, ale nenašel se nikdo, kdo by nám rychle mohl přispěchat na pomoc. Další policejní vůz od nás dělilo patnáct minut jízdy. I kolegům z jednotlivých komisařství - což je opravdu neobvyklé - by trvalo příliš dlouho, než by nás mohli účinně podpořit.

Naštěstí se mým mužským kolegům spojenými silami podařilo zjednat si alespoň na chvíli pozornost. Jako žena bych byla sama v naprosto beznadějně situaci. Libanonským mužům jsem nadále nestála za jediný pohled, vysloužila jsem si jen nekonečné nadávky a bránili mi v průchodu. Dokonce i jedna Libanonka se nedala odradit a stále se mě dotýkala a tlačila mě stranou. Teprve když jsem ji několikrát hlasitě vyzvala, aby ode mě dala ruce pryč, konečně s tím přestala. Na zjišťování osobních údajů za účelem vyšetřování trestných činů, maření úředního výkonu a neuposlechnutí policistů nebylo za těchto okolností ani pomyšlení. Byli jsme v početní nevýhodě a při jakékoli další rozmíšce s nekontrolovatelným zástupem cizinců bychom rozhodně tahali za kratší konec provazu.

Tehdy mě ani ve snu nenapadlo, že něco takového se za pár let stane pravidelným úkazem. Dnes to vždy probíhá právě takhle, pokud narazíme na podobně početný klan. Pokud se nám nepodaří okamžitě přivolat dostatečné posily, jsou vítězi těchto hrátek oni. A protože obecně nemůžeme jen kvůli podezření vyjždět se čtyřiceti kolegy nebo k zajištění povolat policejní setninu, situace na ulicích se neustále vyostřuje. Klany přímo v srdci Německa si plnými douškami užívají práva silnějšího.

Nakonec jsme si poznamenali jen osobní údaje zraněného muže v sanitce a několik indicií o pachateli, kterého jsme zanedlouho poté opravdu dopadli a zatkli i s inkriminovaným nožem v jeho vlastnictví. Pro mě to byla dvojnásobná radost. Jednak se nám podařilo najít pachatele, jednak jsme tohoto násilníka s nožem nemuseli zatýkat v přítomnosti Libanonců. To by pak s nejvyšší pravděpodobností došlo k otevřenému uplatnění klanové spravedlnosti s těžce zraněnými, nebo dokonce mrtvými.

Zní to dost beznadějně, vidíte? Ve skutečnosti lze ten problém řešit dlouhodobě i preventivně jen s vynaložením všech sil: chce to mravenčí, ale nezbytnou osvětovou práci, sankce se signálním účinkem a více policistů, aby se udělené sankce také prosadily a zajistilo jejich plnění. Neměli bychom se obávat ani změny zákonů, pokud budou z pragmatického hlediska užitečné. Za nejdůležitější ale považuji zvýšení stavů policejního personálu. To mi připadá jako jediná cesta, abychom nemuseli odjíždět z místa činu s nepořízenou tak často, jak je to už dnes běžné. Kromě toho nemáme co činit s nastávajícím, nýbrž s velmi akutním problémem.

Časně ráno, na sklonku noční směny, nás povolali jako podporu pro kolegy k šarvátce mezi zhruba třiceti muži jižanského vzezření. Když jsme dorazili na místo určení, viděla jsem podle očekávání nesmírnou vřavu. Všichni přítomní na sebe řvali a vyhrožovali si a kolegové se marně pokoušeli oddělit od sebe nesmiřitelné strany. Druhá strana měla jako obvykle výraznou početní převahu.

Podpořila jsem kolegy a postavila se mezi znesvářené strany, abych zabránila dalším násilným střetům. Ti lidé se však nedali vyvést z míry, nebo dokonce jakkoli vyrušit a vůbec nás nebrali

vážně. Na oslovení klidným a rozhodným hlasem nijak nereagovali, ostřejšímu upozornění čelili odmítavými gesty rukou, jako by chtěli zaplašit obtížný hmyz.

Pak jsem tedy i já přidala na hlase, abych se konečně postarala o klid. Nyní obě strany daly najevo rozhořčení kvůli síle mého hlasu a stěžovaly si, proč na ně bezdůvodně křičím a chovám se k nim tak neomaleně. Vždyť oni všichni prý se mnou přece taky mluvili normálně.

Hra samozřejmě pokračovala. Několik osob prošlo těsně kolem mě. Protože jsem na to nereagovala, přistoupily zkrátka ještě trochu blíž, takže se mě téměř nepozorovatelně dotýkaly. Když bylo jasné, co chtějí tímto chováním vyprovokovat, znovu jsem ty lidi zotra oslovila a pohrozila jim při opakování dalšími opatřeními. Protistrana se samozřejmě znovu rozčílila, protože nikdo přece nic neudělal. A že se omlouvají, že vůbec ještě dýchají.

V tomto případě by bylo vlastně přiměřené zadržet zvláště jednoho muže, který mě neustále osahával - zkrátka abych mu ukázala, že takhle to dál nepůjde. Ale co by se stalo? Vmísili by se do toho jeho krajané a pokoušeli by se tomuto zadržení zabránit, a protože měli výraznou početní převahu a očividně si počínali agresivně, neměla jsem znovu na výběr: nepodnikla jsem vůbec nic, vysloveně jen proto, abych si chránila vlastní kůži.

Když kolegové zaznamenali skutkovou podstatu, došlo po dlouhých tahanicích k domluvám na místě. Prosazování takových domluv vede u podobných skupin vždy, ale opravdu vždy, k problémům. Napoprvé se policejní domluvy neplní, místo toho všichni začnou řvát od začátku, znovu je cítit velké rozhořčení, po rozvaze ani sebemenší stopa. Vytáhli jsme pepřové spreje a obušky, aniž jsme je ovšem použili. Teprve po tomto "výhruzném gestu" se dotyčné osoby pomalu vzdálily. Zároveň však daly hlasitým povykáním jasně najevo, kdo se tady vlastně považuje za skutečného bosse.

To byl ještě poměrně dobrý případ. Při tomto výjezdu jsme se přece jen - více či méně - dokázali prosadit; tedy spíše méně než více. Mám-li být totiž upřímná, neubránila jsem se pocitu, že jsme to opět my, kdo tahá za kratší konec provazu. Avšak v rámci daných možností jsme v podstatě neměli na výběr.

Je velký rozdíl, jestli se takové výjezdy pokoušíte reprodukovat, nebo se jich osobně účastníte. V zápalu potyčky se věci dějí mnohem rychleji, v podstatě neexistuje možnost se zastavit nebo složitě přemýšlet, měnit rozhodnutí, nebo dokonce se vrátit na samotný počátek akce. Nejde to u jednotlivých pachatelů a už vůbec ne v případě takových agresivních skupin jako v popsaném případě. Z individuálních pachatelů se často vyklubou rozumné, téměř odevzdané osoby, protože si velice rychle uvědomí, že sami nic nezmohou. I ty největší frajery jsem viděla skoro žebřit, když neměli nikoho po boku. Silní si často připadali pouze ve skupině. To potom cítí moc společenství, moc rodiny, moc silnějšího. Kolektiv jim propůjčuje sebevědomí přerůstající až do arogance a velikášství - jakmile se podaří uvedenou osobu izolovat, rázem přijdou o většinu svého někdejšího "půvabu".

V průběhu posledních let se neustále ukazuje jedna nesporná skutečnost: Tato klientela zřejmě nemá vždy mimořádně dobrou kvalifikaci pro nejvyspělejší trh práce, ale pokud jde o obsluhu moderních komunikačních prostředků, jsou vyškoleni opravdu špičkově. Pomocí mobilního telefonu nebo smartphonu se během nesmírně krátké doby postarají o posily - v tomto ohledu jim my jako policie nemůžeme v rychlosti konkurovat. Právě v migrantských výspách se nám to stává prakticky vždycky: Jakmile nás spatří na obzoru, začíná svolávání smečky po telefonu. Proto se pokoušíme v průběhu policejní akce zamezit jakémukoli používání mobilů.

Avšak jen málokdy se podaří překazit jim jejich cíl, nastoupit proti nám v početní převaze. Jakmile mají přesilu, nejen že se cítí silnější - oni jsou silnější i ve skutečnosti. Pak mohou události nabrat velmi rychlý spád, protože s početní převahou většinou klesají zábrany. Musí se

pak dokonce počítat i se zraněními - u cizinců stejně jako v našich řadách... trvalými zdravotními následky a smrtí. Právní i veškeré ostatní důsledky ustupují do pozadí a přestávají platit, když dojde ke střetu "natvrdo". Se "ctí" to pak už z mého pohledu nemá vůbec nic společného - pohled druhé strany je ovšem odlišný. Jakmile tyto osoby propadnou takové ničivé skupinové dynamice, nejsou to už ony samy - zatímco my jako policisté na druhé straně vždy musíme dbát na přiměřenost použitých opatření. Z tohoto pohledu je to vždy nerovná hra.

Jakmile to totiž doopravdy "bouchne", stává se situace pro nás opravdu nesmírně obtížnou. Policistům se například otevírají ještě další dimenze, které pro pachatele nehrají žádnou roli: vnímání na veřejnosti a krytí vlastních zad justičním systémem. Jakmile ochota použít násilí v takových skupinách dosáhne vrcholu, dají se opatření z naší strany zpravidla prosadit jen donucením, což znamená ve formě vlastního fyzického násilí (úderý pěstí, kopance, atd.), pomocí prostředků fyzického násilí (pepřové spreje, psi, pouta, atd.) nebo zbraní (pistole, teaser, atd.), abych se pokusila zachovat odborný jazykový projev. Tohle bývá občas velmi úzká hrana a je naprosto správné zkoumat i důvody policejních opatření. Je nutné se ptát na přiměřenost a transparentnost i na další záležitosti, abychom neztratili důvěru obyvatelstva.

Na papíře to vypadá jasně a srozumitelně. Ale nejpozději ve chvíli, kdy jednou zažijete, že v takové situaci v nejménějším smyslu tohoto sousloví riskujete vlastní krk a následně dostanete od veřejnosti roli obětího beránka a státní zástupci a soudci s vámi zacházejí skoro jako s těžkými zločinci, se prostě vystavujete riziku, že se v budoucnosti stáhnete, přinejmenším niterně, a při následujícím střetu s takovou sběří bude raději trochu víc hrát na jistotu. Svou odpovědnost musí totiž převzít i sdělovací prostředky a justice. Důsledky, které takové procesy mají na bezpečnost v Německu a pocit bezpečnosti obyvatelstva, se dají jen těžko měřit. Zato je však každý člověk cítí. Mnozí moji známí a kolegové se ve čtvrtích, kde dominují klany a početné skupiny muslimských migrantů, už necítí ve své kůži. A já se obávám, že četní občané jsou na tom úplně stejně.

Neměli bychom tedy radši každou skupinku od tří osob výš hned rozpustit? To samozřejmě ne. To by nebylo slučitelné s našimi představami o svobodné společnosti ani s platnými zákony. Ačkoli z popsané perspektivy nevznikají automaticky lokality s právním vakuem, pořád existuje riziko, že během velmi krátké doby vzniknou nekontrolované oblasti, kde už nedokážeme prosadit monopol státní moci. Občas stačí jen pár telefonátů a celá věc se zvrhne.

Doufám, že si to mnozí čtenáři dokážou představit ještě líp než já. A stejně tak doufám, že mi všichni správně rozumějí: Nesmíme se dopustit chyby v tom smyslu, že ze strachu zareagujeme přehnaně. Právě toho se přece snaží dosáhnout zmíněné provokace - a druhá strana by nám s radostí dodala "až do domu" další argument o svém postavení oběti! Místo toho jsou žádoucí suverénní rozhodnutí, která budou důsledně prosazována. To by byly signály síly, které by pochopili i ti, u nichž je to nejvíc zapotřebí. Momentálně vypadá situace bohužel často úplně jinak. A proto jsme spoluvinní na tom, že se pohrdání naším státem stále rozšiřuje, a to nejen v kriminálních klanech.

Tato neúcta se projevuje nejružnějším způsobem a občas i ve zdánlivě nenápadné otázce. Mnozí občané ji pravděpodobně neznají, nezná ji ani většina mých kolegů a kolegyně - přinejmenším nemají-li migrační zázemí, případně jižanský vzhled. Já jsem, jak už víte, Řekyně. Četní migranti - a znovu především ti s muslimskou orientací - mě na první pohled omylem považují za krajanu, to znamená Turkyni, Libanonku, Maročanku a tak dále, a pokoušejí se to využít ve svůj prospěch.

Už to vlastně ani není trik, nýbrž mrzutý "běžný případ", že se muslimští migranti pokoušejí zabrat si mě pro sebe. Zdá se, že za pokus jim to každopádně stojí, jinak bych to nezažívala několikrát denně. To se pak na chvíli ignoruje, že jsem žena, od které by si jinak jen velmi neradi nechali něco říct. Vždyť by to mohla být výhoda, kdyby přetáhli policii na svou stranu. Nekonečně často slyším nejlaskavějším způsobem vyslovenou otázku: "Türk müsün" ("Jsi

Turkyně?") Nemluvím turecky, ale význam těch dvou slov znám až příliš dobře - a hlavně vím, jaký účel ta otázka sleduje.

Neustále dochází k podobným reakcím, jakmile na uvedenou otázku odpovím záporně. Jednu variantu představuje nevěřícnost - zní to zhruba takhle: "Ale ano, ano, vždyť jste mi rozuměla, takže jste určitě Turkyně!" Chvilku to ještě trvá, než to pochopí, ale nejpozději při druhém nebo třetím odmítnutí o sobě dá vědět zklamání. Dosud se většinou na mě dál mluví turecky. U druhé varianty se rovnou dostaví vystřízlivění a zklamání - a jsem bohužel opět primárně vnímána jako žena v policejní uniformě.

V obou případech se původní laskavost citelně změní ve svůj negativní opak, následují pohrdavé pohledy, odmítavá gesta, odmítání další spolupráce, odpor nebo, pokud mám štěstí, prostě jen ignorování. Nejhorší jsou ale migranti, kteří mi poté vytýkají, že jsem zrádkyně. Říkají mi to přímo do očí nebo se vyjadřují nepřímě: "Ty jsi přece jedna z nás!"

Zasahovat proti takovým výroky nemá bohužel smysl, protože nejde o přestupek ani trestný čin. Pokud by některé výroky už mohly být trestně postihovány, zazní opakovaná tvrzení, že bylo řečeno něco úplně jiného. Nanejvýš by stálo tvrzení proti tvrzení - a jak jsem už několikrát popsala, existuje většinou hned celá smečka svědků vypovídajících ve prospěch druhé strany. Přesto se ti lidé svými reakcemi pokaždé znovu demaskují: vůli spolupracovat projevují pouze tedy, pokud by jim z toho mohla vyplynout nějaká osobní výhoda - jinak nechtějí mít s tímto státem nic společného. Někteří demonstrují své pohrdání i zcela nepokrytě a veřejně, aby u svých lidí nenavodili podezření, že si zadali s německou policií. Dvojí morálka je pak okamžitě odhalena.

Pokusy získat mě na jejich stranu podle hesla "Musíme přece vystupovat proti Německu společně" už pro mě nejsou žádnou zvláštností. To, že se vlastní migrační zázemí, případně vlastní víra v této formě staví nad Německo, německé obyvatelstvo a vše, co s ním souvisí, jsem s jinými migranty - a zvláště pak s Evropany - nikdy nezažila. Byla jsem už považována za občanku všech jihoevropských zemí, ale Řekové, Italové ani Španělé se mě nikdy nepokusili takto ovlivnit. Jedná se téměř výhradně o muslimy, naprosto nezávisle na konkrétním etniku.

Já takové flirtování (tak se to někdy rovněž vykládá), případně jiné navazování kontaktu ("Jenom jsem se snažil o rozhovor s policií") nepovažuji za šarmantní pokusy, ale v mnoha případech zkrátka za nestydatý pokus obejít oficiální cestu a řídit chod věcí podle vlastních pravidel. Ten, kdo se tím nechá oklamat, nakonec vždycky prohraje. Možná se vám při pohledu na nějaký konkrétní případ zdá hodnocení takových pokusů o "přetažení" trochu přehnané. Souhlasím. Občas však prvek vyhocení používám, abych upozornila na to podstatné. Přesto to je pro mě jeden z mnoha nenápadných příznaků, jak muslimové dávají najevo svůj nárok na převahu.

A při pozornějším pohledu se i zde opět ukazuje, co bylo patrné už v jiných situacích: Účast na životě většinové společnosti se nevyhledává ani nevyžaduje - tedy nikoli podle jejich pravidel hry. To by jen rušilo. Člověk by musel leccos vysvětlovat, ospravedlňovat se a nakonec se nejspíš ještě přizpůsobit. Ženy by třeba trvaly na svých právech ještě víc než teď (některé by se ovšem o jejich existenci teprve dověděly). Aby se tomu zabránilo, rozhlašuje se zásadní nedůvěřivost - vůči Němcům stejně jako vůči státu a jeho orgánům. Zčásti se jen nastrkuje do popředí náboženství, protože požívá zvláštní ochranu, zčásti je v něm toto chování už založeno, jak ještě uvidíme později.

To, jak nepatrný zájem participovat na většinové společnosti mají tito muslimové, je i pro běžného občana nejviditelnější na pevně zakotvených paralelních strukturách, díky nimž je většinová společnost pro jejich vlastní život zcela přebytečná. Nejen že mnoho Němců udržuje s muslimy minimální kontakty nebo se jim úplně vyhýbá, ale ani mnozí muslimové (nezávisle na tom, jsou-li praktikující nebo ne) nevyhledávají kontakty s "vnějším světem". Proč taky? Z módních butiků do sázkové kanceláře, z kiosku do kavárny, od advokáta k dovozci lahůdek, od

vychovatelky přes lékaře až k podnikateli v oblasti pohřebnictví - ten, kdo od kolébky až do rakve vyřizuje veškeré záležitosti každodenního života pouze a jedině se svými krajany, aniž by se musel příliš věnovat cizímu jazyku a jiným obyčejům, to dříve či později začne zkrátka považovat za zhola zbytečné. Vždyť je to takhle pohodlné. Ostatně němečtí důchodci na Mallorce to dělají úplně stejně, ne?

Zdaleka nechci všechny uvedené instituce pomlouvat. Vznik paralelních struktur s sebou migrace přináší zcela přirozeně. Ale tady se už věci vlastně nevyvíjejí souběžně. Tady se vytváří něco, co směřuje úplně jinam - pryč od zbytku společnosti, prostě jiným směrem.

Už jsem zdůraznila, že žádný migrant nemusí nebo nemá zapírat svůj původ. Pokud ovšem existuje tak nápadně málo ochoty přebírat odpovědnost za celou společnost a nedají se přehlédnout příznaky úmyslné izolace, pak takový vývoj nesouvisí pouze s pohodlností a snahou zachovat kulturu. Nemohu se zbavit dojmu, že v dané komunitě se velmi důsledně dbá na to, aby se v nastoupeném vývoji nadále pokračovalo a aby potomci nenabrali kurs k západu. Bohužel je tato snaha pořád úspěšná. V Porúří není nic zvláštního, když slyšíte právě mladé muslimy nadávat na Německo a "Němce" - potřebují veřejně projevit svou nenávist a své vlastní vymezení.

Německo v těchto představách funguje pouze jako kulisa a hrubá infrastruktura, zbytek si raději upravují mezi sebou. A dělají to stále intenzivněji. Především v ohniscích sociálního napětí a mezi ortodoxními muslimy jsou uvedené tendence nejcharakterističtější.

"Vyřídíme to sami" - islámské paralelní soudnictví a boží příkázání

Setkávají se v prodejnách kebabu, čajovnách nebo u příslušných rodin v domě. Zčásti i v mešitě. Prostě tam, kde se jejich záležitosti dají nerušeně vyřizovat. Němečtí policisté nebo advokáti jsou nežádoucí, německé zákony a německá jurisdikce se raději nechávají venku za dveřmi; všichni se vyhýbají jakékoli formě pozornosti. Místo toho se posune do centra pozornosti nějaká jiná osoba, která vykoná zprostředkovatelskou misi mezi dvěma znesvářenými stranami, pomůže urovnat se spory a znovu obnovit klid a mír.

Přesně z toho důvodu je také nazývají "smírčími soudci" a mnozí se tak označují i sami, ačkoli to není oficiální titul. Při pozornějším pohledu se ukazuje, že se přitom nemusí postupovat smírně ani spravedlivě - přinejmenším nikoli podle našeho západního pojetí práva. Není divu, vždyť jde o to, aby se soudilo pouze a jedině v duchu tradičního islámského právního myšlení, což znamená na základě šari'í.

Smírčí soudci přicházejí ke slovu téměř výhradně vždy, když jak pachatelé, tak i oběti pocházejí z islámského kulturního okruhu. Jsou-li obě strany religiozní, přichází v úvahu i povolání imámů. To však není povinnost. Stejně tak smírčí soudce není povinen doložit právnické vzdělání, aby mohl vykonávat svou funkci. Mnohem významnější je i v tomto případě rodinná tradice - nezávadka se tento úřad přebírá po otci, který ho zase převzal po svém otci, a tak dále. S islámskou kulturou byla do Německa importována i část islámské jurisdikce - aniž to většina našeho obyvatelstva vůbec postřehla.

Co je vlastně na tom tak špatného, když muslimští migranti řeší rodinné spory mezi sebou? No, v jednotlivém případě z toho samozřejmě nevznikají problémy, které by nám uchystaly bezesné noci. Kvůli každé facce hned není nutné zaměstnávat advokáty a soudce, kteří určitě mají spoustu užitečnější práce. Ovšem islámské rodinné právo v některých základních rysech je v rozporu s naším rodinným právem. Někdy dokonce v nesmírně zásadním - stačí připomenout nucené sňatky nebo strpění vlastní justice při urážkách na cti, abychom uvedli jen dva příklady.

Smírčím soudcům jde v první řadě o to, aby nastolili v komunitě klid. I zde je společenství nadřazeno individuálnímu právu. To je myšlenka, se kterou se nesetkáváme poprvé. Druhá charakteristika: Tento úřad je ryze mužská záležitost. A tak také vypadají výsledky těchto smírčích řízení - pokud jsou dotčené ženy, nejsou zpravidla vynášeny rozsudky v jejich prospěch.

Nijak zvlášť bych se o tom nezmiňovala, kdyby šlo o ojedinělá pozorování. Avšak smírčí soudci dnes nepůsobí jen ve zmíněných městských aglomeracích Berlín a Brémy/Bremerhaven a v Porúří, nýbrž také ve Frankfurtu nad Mohanem, v Hamburku, Stuttgartu, Mannheimu, Mnichově a zčásti i na venkově. Už dlouho patří celoplošně ke každodennímu životu v Německu. Už jenom nad tím bychom se měli zamyslet.

Podstatou islámské paralelní justice - to už nás jistě neudiví - je mnohokrát opakovaný pojem cti, který staví "čest" nad zdravím a životem. Neodmyslitelně sem patří i nadřazené postavení muže nad ženou, které se legitimizuje pomocí koránu. Alláh je vznešený a velký - ale jen když žena poslouchá. Už jenom tyto dva body stačí k tomu, aby vyvolaly mnoho konfliktů s našimi etickými a právními představami. V praxi se ovšem celá tato situace ještě zostřuje v důsledku toho, že jak potlačování ženy, tak i význam "cti" vedou v těchto společnostech k citelně vyšší akceptaci násilí. A zmíněné násilí nebylo při importu zapomenuto nebo hozeno přes palubu. Naopak, především v třetí generaci se očividně zase stupňuje.

A proto mnozí lidé považují i tresty, které udělují německé soudy, za příliš mírné. Pokud dvacetiletý mladík podle trestního práva pro mladistvé dostane za ubodání jiného mladíka sedm let za mřížemi, rodinné příslušníky oběti to ještě víc "vytočí". V jejich očích se pak Němci nemohou divit, když migranti sáhnou po vlastní justici - oni jsou k tomu přece přímo donuceni.

A proto se i v německých soudních síních setkáváme s různými typy chování, které tak dobře znám ze svých policejních pochůzek bochumskými ulicemi.

Počátkem roku 2014 došlo ve Frankfurtu nad Mohanem k soudnímu procesu. Šlo v něm o smrtelnou bitku na nože, která se odehrála mezi mladými muži arabského původu. Už v soudní síni došlo k otevřenému sporu mezi přáteli pachatele a oběti, jen s námahou byl před soudním projednáváním nastolen klid; samotný jeho průběh byl neustále úmyslně rušen výkřiky. Krátce po vynesení rozsudku se situace ještě zhoršila: Když měl být jeden svědek pod policejní ochranou odvezen domů, okamžitě ho napadla celá skupina protistrany. Jistě vám neuniklo, že se to stalo v přítomnosti policie. Došlo k eskalaci, na jejímž konci bylo třiatřicet zatčených osob.

Co může být takový rozsudek německého soudu proti tomu, jak vnímá svou čest pachatel nebo rodina oběti? To, že přitom dochází i ke zraněním policistů, se vnímá jako neúmyslná, bezděčná škoda, podružná záležitost. Zúčastněný soudní úředník později poznamenal: "Oni si myslí, že se nad to mohou klidně povznést. Jakmile se jim postavíme do cesty, stáváme se pro ně okamžitě nepřáteli."

Takové případy se množí právě mezi mladými muslimskými muži. Příklad z Frankfurtu jistě dosud není každodenní realitou, pokaždé automaticky nedochází k podobné eskalaci. To ale není důvod k uklidnění, protože existují odhady, podle kterých německým orgánům činným v trestním řízení zůstává utajeno devět z deseti trestných činů v muslimském prostředí. Devadesát procent! I kdyby tohle číslo opravdu jen zhruba naznačovalo trend, je jasné, že většina konfliktů se na našem radaru vůbec neobjeví. Možná se tu nevytvářejí žádné bezprizorní lokality - jenomže to, co tam platí, není naše právo!

Německá justice se obchází a jakákoli forma spolupráce s německou policií je v těchto kruzích zapovězená, mám-li se vyjádřit opatrně.

Trestní stíhání se často zavádí ad absurdum už jenom tím, že svědkové při vyšetřování trpí nenadálými výpadky paměti. Nápadně často se tato "paměťová okna" s oblibou vyskytují teprve poté, co smírčí soudci uvedli v platnost mimosoudní úpravu. To znamená, že smírčí soudce provede rozhovory s oběma stranami, navrhne řešení, které často obsahuje odškodnění v peněžní podobě, a tak se pokouší obnovit "čest" a komunitu tak opět uklidnit. Případné rozsudky vynesené německými soudy by tu jen rušily a zbytečně komplikovaly vlastní projednávání. Takže se jich v optimálním případě vyvarují, případně se jim vyhnou. To funguje dobře, když se svědkové už nedokážou na nic rozpomenout, vzájemně si protiřečí nebo rovnou odmítnou vypovídat, buď na základě intenzivního zastrašování nebo finančního odškodnění. Důkazy se rázem zhroutí a justice tomu už jen téměř bezmocně přihlíží. A protože smírčí soudci už jenom na základě ochoty své klientely ke spolupráci mohou pracovat podstatně rychleji a efektivněji než německé soudy, je celá záležitost většinou dávno mezi příslušnými stranami objasněna ještě před stanoveným termínem soudního projednávání. Není žádná výjimka, když pak zazní: "My vás už nepotřebujeme, všechno je už vyřešené."

Smírčí soudci proto také neúnavně zdůrazňují, že svou činností šetří mnoho práce přetíženým německým soudům. I tak se to dá vyjádřit. Začít od samého počátku rozmatávat takový případ, ve kterém se nedá počítat se žádnou spoluprací, by skutečně bylo velmi pracné a časově náročné, a to s nijak velkou vyhlídkou na úspěch. To samozřejmě může odrazovat. A pokud k tomu dochází stále častěji, dokáže to i unavit. To však nesmíme připustit. Právě taková reakce se od nás očekává, je to součást strategie. Takové soudní řízení se často zastavuje, na jedné straně na základě přetížení soudů a na druhé straně pro nedostatek důkazů. Pachatelé trestných činů vyjdou ze soudní síně a připadá jim, že jejich postup byl posvěcen i oficiálně. Škoda někdy i několikaměsíční vyšetřovací práce, ale mnohem horší je to, že zde zcela očividně dochází k posunu mocenských vztahů.

Pro mě spočívá výchozí bod, jak se dostat tomuto problému na kobyliku, v osobě smírčího soudce. Mnohé, co jsem už uvedla o archaických pohledech na svět, představách o výchově, patriarchy, moci rodiny a paralelních strukturách, se odráží v poměru jedna ku jedné dokonce i ve vlastních výrociích muslimských arbitřů. Existuje pozoruhodný dokument s názvem *Selbsternannte Richter (Samozvaní soudci)* od Günera Balciho, ve kterém smírčí soudce podivuhodně otevřeně popisuje tento úřad a vysvětluje jeho funkci. Ačkoli přesně ví, kdy musí zůstat neprůhledný, je ten film víc než výmluvný.

Muslimští arbitři pracují oficiálně jako neplacení soudci z lidu. Lze jen obtížně ověřit, je-li to v každém konkrétním případě pravda či nikoli, ale rozhodně to vyvolává značné pochybnosti. Každopádně to však zní dobře a nevinně, čímž je to opět méně napadnutelné. O něco méně dobře znějí v mých uších následující náhodně vybrané zásady pro práci smírčího soudce, které zazněly v uvedeném dokumentu: Muž musí hájit své právo, v případě pochybností musí za ně zvednout i pěst. Vlastní zákony síly a tradice stojí nad všemi ostatními zákony. Zvyky a obyčeje nelze odložit během jedné či dvou generací. Ten, kdo si začne s policií, aby požadoval své právo, ztratí čest i tvář a nebude nadále respektován...

Myslím, že už jen poslední výrok dostatečně objasňuje, proč je krok ke spolupráci s německými úřady pro mnohé muslimy nemožný. Zaplatili by příliš vysokou cenu - byli by zkrátka zapuzeni ze své komunity. Svobodné rozhodnutí je v podstatě nemyslitelné. To, že v převážné většině případů k trestnímu stíhání vůbec nedojde, spočívá i v tom, že tento systém strachu funguje v praxi velmi efektivně. A muslimští arbitři ho svou prací neustále upevňují. Už jsem sama mnohokrát zažila, že svědkové hned po činu, při prvním policejním výslechu, odmítali vypovídat, i když věděli nebo třeba jen tušili, z jakých kruhů pochází pachatel. Naprosto neomylně si uvědomovali, že případ bude posouzen jinak - a v tomto ohledu je německá policie jen rušivý prvek. Nebo co je ještě pravděpodobnější: oni se báli. V takovém případě jim policie není většinou nic platná.

Ať tak nebo onak, čest vítězí nad rozumem. Často uplatňovaná výčitka ze strany soudnictví, že policie by se při vyšetřovací práci měla vyptávat tak, aby výpovědi zůstaly i později ještě

použitelné, pokud svědkové u soudu trpí náhlou ztrátou paměti, nás v těchto případech daleko nedovede. V daném případě vlak odjel dávno předtím, než se policie stačí objevit na scéně.

A znovu o sobě dává vědět právo silnějšího: hrozby zanechávají stopy, lidé se bojí vypovídat a raději se trpně podvolí osudu, než na sebe přivolají ještě víc starostí a mrzutostí. Ano, v jednotlivých případech je samozřejmě pochopitelné, proč v těchto kauzách při vyšetřovací práci často narážíme jen na hradbu mlčení. Avšak při veškeré empatii je nesporné, že pokud z falešné ohleduplnosti, zaslepeného porozumění, nebo dokonce vlastního strachu něco takového jen náznakem strpíme, budeme to jenom my sami, kdo zesměšní svůj vlastní právní stát.

Muslimové jsou částí německé společnosti od 60. let 20. století - nikoli však šaría! Tady musíme vytyčit jasné hranice a nesmíme připustit žádné kompromisy. Nesmíme ani bezmocně rezignovat a trpět existencí tohoto paralelního soudnictví. Stává se to už příliš často. Domnívám se, že se proti tomu musíme bránit, a to všemi prostředky, které máme k dispozici.

Jestliže spolupráce skončila nebo k ničemu nevede, musíme státní monopol moci prosazovat i pomocí konfrontace. To je úkol vyžadující tvrdošijnost - a zároveň myslím, že bychom se přitom neměli obávat ani tvrdosti, pokud jejím použitím můžeme vyslat zcela konkrétní signál. Nesmí se to dít pouze a jedině za účelem demonstrace moci, ne, takové jednání musí vycházet z přesvědčení, že právě jím podporujeme integraci. Kdyby se kupříkladu podařilo odsoudit nějakého smířčího soudce s tím, že bychom mu dokázali, že se podílí na zamlčování trestné činnosti, mohlo by to být znamení, které by dokázalo druhou stranou otrávit. Německý právní stát se nesmí odmítáním výpovědí a lhaním nechat paralyzovat. V tom spočívá úkol justice, aby lépe využívala stávajících možností. Na prvním místě jde ovšem - jako u modelu z Neuköllnu - o ochotu zúčastněných orgánů spolupracovat. V tom musí být shoda na všech dotýčných úrovních, jinak bude podchycení tohoto fenoménu obtížné až nemožné.

Když jde o islámskou paralelní justici a právo šaría a když píšu o tom, že uvedené problémy mají nadprůměrně co činit (nejen v ulicích Bochumi) s mladými muži s muslimským zázemím a jejich představami o morálce, cti, mužích, ženách a rodině, dovolte mi na tomto místě nezbytnou odbočku k samotnému islámu.

Jen každý čtvrtý Němec nemá výhrady vůči islámu, takže se zdá, že většinová společnost tomuto náboženství hodně nedůvěřuje. Čím si to máme vysvětlit? Ryzí islámofobii? Ne, to jistě ne! V Německu se k cizím náboženstvím chováme podstatně tolerantněji než například v islámských zemích. Ale je citelná nedůvěra většinové společnosti skutečně něčím zdůvodněná, nebo jde o vymyšlenou absurditu?

Zhruba třetina všech muslimů v Německu se označuje za silně věřící a udává, že se denně modlí. Jako u všech takových statistických šetření je třeba i k tomuto přistupovat obezřetně, zvláště u islámu s jeho četnými rozdílnými charakteristikami a odnožemi. Přesto můžeme pokaždé vidět, že právě u nábožensky dominantních muslimů je odstup od většinové společnosti mimořádně velký - a vlivem víry se ještě zvětšuje, a to nezávisle na úrovni vzdělání.

Islám proniká všemi aspekty muslimova života. Odpovídá na všechny otázky - od správného oblečení až po polygamii. Člověk je povinen tato pravidla plnit a při přísném výkladu to zkrátka znamená, že muž má povinnost nosit plnovous a žena chodit zahalená. Zpochybňování není žádoucí, a ani se nepředpokládá. Pokud boží řád upravuje všechno, skutečně všechno, od průběhu dne až k právnímu povědomí, od podřízenosti ženy až k otázkám spojeným s oblékáním a stravováním, pokud jen samotný Bůh ví, co je správné a zavrženíhodné, co je dobré a zlé, je-li celý svět převážně malován černobíle, stojí-li čest rodiny (ať už se tím v konkrétní situaci rozumí cokoli) nad všeobecně platnými zákony a utrpěné bezprávi se odplácí stejnou nebo ještě větší měrou, pak se nemůžeme divit některým problémům, které už dnes s muslimskými pachateli trestné činnosti prožíváme.

V Německu je totiž ve většině migrantských výsep nápadný následující vývojový trend. V sociálně vyhrocených lokalitách, tam, kde opravdu mnoho lidí nemá práci a jsou tak odkázáni na stát, kde se většiny rodin přistěhovalců týká nedostatečné vzdělání a všechny další negativní charakteristiky, se mimořádně hodně lidí definuje prostřednictvím své náboženské příslušnosti. Právě tam stojí nejvíc navštěvované mešity v celé zemi.

Dojde-li k problémům s muslimy, pořád dokola se opakuje, že to údajně nemá nic společného s islámem, že to jsou jen ojedinělé případy, kterým by Němci beztak neporozuměli. To je známý smrtící argument. Sebemenší kritika islámu je vykládána jako projev islámofobie a její původce je okamžitě oceňován jako nenapravitelný nepřítel islámu. Po ruce je hned dokonce i srovnávání s holokaustem. Nesmíme tomu ukvapeně sednout na vějičku - zde se záměrně používají hned ty nejtěžší kalibry, aby se jakákoli další diskuze udusila hned v zárodku. Kdybychom to přijali, relativizovalo by to nejen holokaust (což je nepřípustné!), ale zároveň by to zásadně zapovídalo jakoukoli další formu svobodného vyjadřování názorů a kritiky - to bychom pak hodili vlastní hodnoty přes palubu a sklonili se před islámským pohledem na svět.

"Vypadni, ty mrcho" - ženy jako druhořadí lidé

Pokud si uvědomíme toto pozadí a uvedený pohled na svět a člověka včetně dané kulturní charakteristiky, pak je téměř logické, že jedna skupina tím musí trpět opravdu mimořádně. Jsou to ženy.

Nepřístupuje se k nim jako ke svobodným rovnocenným lidem. Zůstávají často po celý život zajatkyněmi svých rolí: Vystupují jako dcera, sestra, manželka, matka, babička. Musí poslouchat, jinak je čeká trest. Jsou redukovány na své panenství a handluje se s nimi téměř jako se zvířaty. Jakmile se provdají, jde už jen a pouze o plození potomků: úkolem je pokud možno co nejdříve přivést na svět udržovatele rodu, tedy nejstaršího syna.

Je to všechno jenom přehánění? Máme co činit pouze s děsivými povídkami o musulmanech pohrdajících ženami? Bylo by hezké, kdyby tomu tak bylo. Samozřejmě nelze tvrdit, že každá žena je bita a držena jako otrokyně, ale i v Německu existuje dost takových případů, které byly mnohokrát popsány a prokázány.

Ať jde o ortodoxní či liberální, praktikující či laické muslimské migranty - roli ženy lze označit za jeden z jejich největších integračních problémů. I když se do popředí posouvá islám, ve skutečnosti jde o moc a zachování patriarchy. Neboť není to koneckonců Bůh, nýbrž muži, kdo předepisuje, jak se ženy musí oblékat a chovat - a jsou to muži, kteří nesprávné chování nejrozmanitějším způsobem sankcionují.

V ortodoxních rodinách vypadají pravidla pro ženy zhruba takhle: Mají se zdržovat doma a starat se o domácnost, to znamená prát, vařit a uklízet. Na to nepotřebují víc vzdělání, než je opravdu nezbytně nutné. Vzdělání vůbec spíše ruší, než aby pomáhalo. Mnohé ženy mohou jít pracovat jen tehdy, je-li to například povinnost daná pracovní agenturou, protože jinak by byly kráceny sociální dávky. Při práci hrozí kontakt s cizími muži, což téměř vždy znamená pohromu. Takového kontaktu je třeba se vyvarovat, pokud se nedá stoprocentně kontrolovat, například ve vlastním obchodě nebo u příbuzného. Lepší jsou tedy zásadní zákazy - žádné volnočasové aktivity, žádná svobodná rozhodnutí, žádný kontakt s cizími lidmi. Kdo je nedodrhuje, tomu hrozí domácí násilí - nebo i něco horšího, došlo-li k pošpinění rodinné "cti", například tím, že by si dcera vyhledala svého budoucího manžela sama. Nebo když dojde ke sporu o věno, o čemž samozřejmě vyjednávají muži.

Svatba je beztak rodinná záležitost; individuální přání, pochybnosti a pocity snoubenců jsou druhořadé. Pro ženy to znamená, že jsou ještě méně než druhořadé - jsou v podstatě bezvýznamné. Ještě níže se už nacházejí pouze nemuslimské ženy. Když to formulačně

vyhrotím, mohu napsat, že Němka nebo Řekyně, která se tady v Německu nechce provdat za muslima, je rychle oceňována jako rasistka, zatímco muslim, který se nechce oženit s Němkou nebo Řekyní, tím jen kultivuje svou náboženskou identitu. Chci tím v podstatě říct, že pohrdavý přístup k ženám se neomezuje pouze na muslimskou komunitu - což je už samo o sobě dost zlé -, ale že se naprosto samozřejmě aplikuje i na vnější prostředí.

Muslimští muži se ke mně chovají citelně jinak než k mým mužským kolegům. Nezajímá je, že před nimi stojím v uniformě. Jestliže při policejní akci některý můj kolega vede rozhovor, jsem dokonale ignorována, jako bych byla jen vzduch - pokud tedy zrovna nestojím v cestě. Pokud vedu rozhovor já, nebývám akceptována jako rovnocenná partnerka pro diskuzi. Skáčou mi do řeči, jen málokdy mě berou vážně hned napoprvé, požadují ode mě, abych odešla, nebo se na mě verbálně obořil. Neúcta a pohrdání ženami nabývají podoby přihlouplých poznámek, oplzlého obtěžování, provokací a urážek, zčásti i nejhrubšího zrna. S oblibou v lámané němčině nebo příslušném mateřském jazyce.

Odmítání policistky, případně nositelky uniformy ještě dokážu pochopit. Na to se dívám profesionálně. U neúcty, urážek a ponižování, které si jako žena, a navíc cizinka musím nechat líbit, je to pro mě už mnohem obtížnější. Na to si nedokážu zvyknout, a ani to nemíním tolerovat.

- - -

Za prvé, nejsem muslimka, a za druhé, nežiju v muslimské společnosti. Nepřipustím, aby rovnoprávnost, kterou si ženy zde, v naší společnosti, tak namáhavě vybojovaly, byla omezována, obcházena, nebo dokonce zcela potlačována. Tihle "chlapáci" nic jiného nesledují, ať se přitom zubí jakkoli ležerně. Můžete s nimi mluvit sebelaskavěji - podprahově pořád cítíte neúctu, nepřijetí a diskriminaci. Ne vždy, ale tak často, až vám to začne připadat příliš.

Co mě přivádí k tak příkrému odsudku? Vzdělaný člověk na to jde ze široka, nevzdělanec udeří. Jako policistka si nemohu počínat tak ani onak, přestože jsem neustálým provokacím vystavena v podstatě bez jakékoli ochrany. Toho se využívá. Mně zůstává jen možnost reagovat - a i to jen v úzkém akčním rámci.

Když tento rámeček při každodenních mocenských bojích vyčerpám, nabádají mě někteří z mých mužských kolegů, abych se nenechala vyprovokovat. Mně ale nejde o konkrétní provokaci, nýbrž o to, že si policie nesmí nechat všechno líbit. Pokud o takovém chování nebudeme ani mluvit, "chlapáci" zaznamenají, že policie (jako celek, nikoli jen ženy!) proti tomu nic nepodniká. Na to mají totiž podivuhodně dobrý nos. A příště pokročí o další kousek. Bez vytyčení jasných hranic si začnou troufat stále víc. Mnozí kolegové se takového konfliktu obávají, ačkoli je samozřejmě stále jasněji na dohled. Dokonce i při diskriminacích ženských kolegyň má deeskalace nejvyšší prioritu. Nikdo nechce, aby se situace vymkla z rukou, nikdo nechce být zraněn a nikdo nechce čelit většímu stresu, než je nezbytně nutné. Tak je to taky správné. Občané by měli ocenit, že policie postupuje co nekomunikativněji, nejtransparentněji a ve snaze zabránit vyhrocení. Slovo je naše nejlepší zbraň. Velmi často tak zabráníme eskalaci situace.

To ale neznamená, že se slova nesmí použít i pro jednoznačnou výzvu. Především v situacích, kdy urážky jako "Vypadni, ty mrcho" nejsou ničím mimořádným - a stále častěji se vnímají jako relativně neškodné. Označovat nemuslimské ženy jako mrchy, děvky nebo coury se prosazuje už u nejmladších muslimů, kteří ještě ani pořádně nechápu, co to vlastně říkají. Přesvědčení o tom, že pouze jejich "vlastní" ženy jsou ctnostné, protože vstupují do manželství jako panny a neskáčou z jedné postele do druhé, vám potvrdí každý výrostek, který ještě ani nedosáhl pubertálního věku. Ten, kdo vyrůstá s takovým obrazem ženy před očima, popustí nejspíš dříve či později uzdu nejen svým slovům, ale také příslušným činům.

Moji kolegové a já jsme jeli k policejnímu zásahu. Důvodem byla údajná rodinná hádka. Zazvonili jsme a dveře otevřel turecký muž ve středním věku. V bytě bylo na podlaze vidět pár předmětů zabalených ve folii - nejspíš kartony a tašky, zezadu se ozývaly hlasy několika lidí. Zřejmě se tu chystalo přestěhování nebo se právě nastěhovali.

Zeptala jsem se muže, jestli to byl on, kdo zatelefonoval na policii. Zavrtěl hlavou a místo toho uvedl, že je všechno v pořádku. Nikdo policii nevolal. V předsíni stála mladá žena - ukázalo se, že je to mužova dcera - a ustrašeně na mě hleděla. Oslovit se mě však neodvážila. Na základě jejího chování jsem předpokládala, že to ona se rozhodla pro telefonát, a tak jsem se jí na to zeptala. Muž okamžitě prohlásil, že jeho dcera nikomu nevolala. Mladá žena sklopila oči k zemi.

Abych měla jistotu, že jsme dorazili do správného bytu, nechala jsem číslo nouzového volání zpětně provolat z operačního střediska. Telefon v bytě okamžitě zazvonil. Abych se dobrala objasnění skutkového stavu, zašly jsme se ženou sami do samostatné místnosti. Řekla mi, že rodina ještě tentýž den odjíždí do Turecka. Při tolika lidech a vypjatém stresu došlo k hádce, takže ona ze strachu zavolala policii. K žádným fyzickým potyčkám údajně nedošlo.

Cítila jsem její napětí a nejistotu, kterou však nezpůsobovala moje přítomnost, nýbrž zřejmě přítomnost jejího otce. Pokusila jsem se ji uklidnit, abych se dozvěděla víc. Omluvila se mi za telefonát - prý nevěděla, co si má jinak počít. Z mého pohledu nebylo co omlouvat, což jsem jí také sdělila. Zachovala se naprosto správně. Víc mi však nemohla nebo nechtěla prozradit.

Poté jsem se s ní vrátila do předsíně a promluvila si s otcem, který podle mého pocitu od začátku dobře věděl, kdo vytočil nouzové číslo. Oznamovala jsem mu, že na něčem takovém není nic špatného a ať v budoucnosti klidně mluví s policií otevřeně a upřímně, aby se podařilo objasnit skutkovou podstatu. Víc se v té chvíli nedalo dělat.

Když jsem však opouštěla byt, neunikl mi otcův nenávistný pohled, kterým zpražil dceru. To nevěstilo nic dobrého. Chopila jsem se příležitosti a provedla s ním takzvanou preventivní domluvu, která mu měla ozřejmit můj názor, že tady není všechno tak harmonické, jak by to na první pohled rádo vypadalo. Pohrozila jsem dalšími opatřeními pro případ, že by došlo k úkonům na úkor jeho dcery. Rozhořčil se a opáčil, že v jeho rodině se násilí neuplatňuje. Já jsem to tak neviděla. Možná měl na mysli fyzické násilí, ale ono existuje i psychické násilí, které není o nic horší - a které mi v této rodině připadalo vcelku pravděpodobné. Tím jsme museli policejní zásah na tomto místě ukončit.

Chování této mladé dcery bylo typické pro potlačené muslimské ženy. Často se neodvážují vyjádřit se v přítomnosti mužů, a to ze strachu z možných důsledků. Proto je velmi důležité, aby se při prvních příznacích okamžitě provedl se ženami rozhovor mezi čtyřma očima. Tady mám výjimečně zase výhodu v tom, že jsem žena, a navíc cizinka. Už jen svým vzezřením dokážu vytvořit základ důvěry a ženy se mi snáze otevrou než mým mužským kolegům. Avšak ve většině případů i já dosáhnu jen mála.

Proč na to ženy vůbec přistupují, proč nekladou žádný odpor? V jednotlivém případě to vypadá komplikovaně, ale v podstatě lze pokaždé identifikovat, že se trpně odevzdávají svému osudu, protože se obávají "sociální smrti". Strach, že je rodina zapudí nebo je dokonce začne pronásledovat, strach ze msty a strach, že zbytek života prožijí o samotě, je silnější než potřeba sebeurčení a svobody. A nesmíme zapomínat ani na to, že od malička jsou pro tuto roli vychovávány. Sebeurčení většina z nich vůbec nepoznává, a proto ho nemohou využít ani postrádat. Podrobují se tedy svému osudu, ačkoli je to nakonec dovede do těžkých depresí.

U právě vylíčeného případu nedošlo (dosud) k extrému. Jiná turecká žena, kterou jsem poznala při policejním výjezdu, však zažila něco mnohem horšího. Bylo jí dvacet let, počínala si moderně, neuzavírala se do sebe ani svého prostředí a v Německu se skvěle integrovala. Čekalo ji však

násilí, jehož původcem byla její vlastní rodina. Když jsme dorazili na místo, měla na napučeném obličejí krvácející zranění a plakala. Zatímco ji ošetřovali v sanitce, převyprávěla mi svůj příběh.

Otec a bratr na ni společně zaútočili pěstmi. Důvodem ataku bylo to, že chtěla studovat a odstěhovat se z domu. S tím domácí pánové absolutně nesouhlasili. Muži se domnívali, že dcera, případně sestra se smí odstěhovat až po svatbě. Bylo mi jí líto a poradila jsem jí, aby svou rodinu co nejrychleji opustila a obstarala si státní pomoc. Existuje několik institucí, které dokážou nabídnout přímou podporu. Dále jsem jí poradila, že se z toho musí vymanit, dokud se násilí ještě nestalo obvyklým. Moje zkušenost mi totiž napovídá, že oběť, která jednou poznala násilí, ho s vysokou pravděpodobností zažije i v budoucnosti, a to ve stále brutálnější podobě. Až na pár výjimečných případů je pokračující násilí pravidlem.

Navždy mi zůstane záhadou, jak rodinnému příslušníkovi, který by měl být milován, může být fyzicky ubližováno a jak ho lze vystavit ponižování jenom proto, že by chtěl vést vlastní život. Ale čest je čest a sklon k násilí zůstává sklonem k násilí - i v rodině zmíněné mladé Turkyně.

Dovezli ji do nemocnice a já jsem z ní bohužel nemohla sejmout rozhodnutí o odluce od rodiny. Nevím, jak se nakonec rozhodla, ale myslím si, že se zase vrátila. Většina žen se totiž vrací ke svým rodinám, protože jinak nemají (skoro) nikoho a v turecké společnosti se jedinec s takovým chováním vystavuje pohrdání. Přesto doufám, že ta mladá žena sebrala odvalu a rodinu opustila - i kdyby to bylo jen nakrátko. Je důležité získat odstup, aby se člověk mohl v klidu rozmyslet, jak chce v budoucnu žít, a odpovídajícím způsobem se rozhodl; to ostatně neplatí jenom pro muslimky.

I můj otec reagoval hněvivě, když jsem rodičům jednoho večera oznámila, že se chci po ukončení vzdělání odstěhovat. Jsem člověk, který potřebuje svůj volný prostor a klid, v neposlední řadě i kvůli nepravděpodobným pracovním směnám. Obojí jsem doma zažila jen zřídkakdy. Pro otce to bylo očividně těžké pochopit, rozčílil se jako málokdy předtím. V té situaci bylo zřetelně vidět, že patříme k různým generacím. Doma mě nikdy nepotlačovali, neznevýhodňovali apod. Avšak svobodná rozhodnutí mohou samozřejmě narazit na nepřilíš láskyplné pochopení - to je cena za svobodu. Od té doby, co jsem se odstěhovala, se s tím rodiče už vyrovnali a rozumíme si skoro líp než předtím. Mnozí muslimští rodiče však dokonce i ve třetí generaci mají se svobodnými rozhodnutími potomků těžké problémy. Když vidím mladé muslimské muže, mám občas spíš pocit, že příklon k minulosti opět zesiluje.

Avšak ženy samozřejmě nejsou lepší částí lidstva - a ani v muslimských rodinách nebývají pokaždé obětí.

Před několika týdny mě přivolali k rozepři v turecké rodině, která vyústila ve rvačku mezi bratrem a sestrou. Pěťadvacetiletý bratr a dosud mladistvá dívka si kvůli nějaké banalitě vjeli s ohlušujícím křikem do vlasů. Bratr nás očekával venku na ulici, mladá žena zanedlouho vyšla z domu. Měla velmi sebevědomé vystupování, šlachovitá fotbalistka, žena, která sebou rozhodně nenechá "mávat". To jsem poznala i já se svým kolegou. Pokoušeli jsme se udržet zuřící dívku v bezpečné vzdálenosti od jejího bratra a vyslechnout ji, abychom se dobrali skutkové podstaty, ale nebylo možné ji uklidnit a při následné potyčce jsem utrpěla lehké zranění. Nakonec jsme ji kvůli kladení odporu odvezli na služebnu. K mému překvapení se tam zničehonic začala chovat zkroušeně a neuniklo mi, že opravdu upřímně lituje svého agresivního chování. Tak jsme se dostaly do rozhovoru a nakonec jsme dokonce společně přemýšlely, jak by se dal vyřešit problém s jejím starším bratrem. Tato zkušenost mi ukázala, že po konfrontaci mezi policií a občanem může znovu dojít ke sblížení a rozhodně není vyloučená empatie. Bohužel v praxi k tomu dochází jen velmi vzácně.

Proto mě neudivuje, že i uvnitř obyvatelstva jsou stále velmi hluboké příkopy mezi německou většinovou společností a paralelním světem, ve kterém se soustřeďují určité muslimské skupiny.

Jedna z mých integrovaných tureckých přítelkyň mi vyprávěla, že se až do nedávna setkávala se skupinou tureckých žen střídavě v jejich bytech. Pro mou přítelkyni byla tato setkání, jichž se účastnila i její matka, jen okrajovou záležitostí. Jednou však zaslechla, jak jedna Turkyně dalším ženám tvrdila, že muslimské děti jsou v německých školách zásadně znevýhodňovány. Děti by proto měly učitelům okamžitě odmouvat, pokud si připadají odsouvány na druhou kolej, a dospělí by nikdy neměli dávat za pravdu školským úřadům, nýbrž pouze a jedině svým dětem. Samozřejmě že se rozhodnutí školy, například doporučení ohledně navazující školy, dají zpochybnit a angažovaní rodiče by v takovém případě neměli váhat. Ale ta žena přímo vyvíjela štvavou kampaň, jako by se právě ona stala obětí spiknutí proti všemu muslimskému. Poté se do diskuze vmísila moje přítelkyně a pokusila se jí ozřejmit opačné zkušenosti - nedokázala však ostatní ženy přesvědčit a poučit je, že se věci mají trochu jinak.

- - -

Říkáte si, že by mohlo jít o ojedinělý případ? Každopádně se zdá, že manipulace se ženami funguje skvěle, jestli se problém s integrací hledá jen u Němců, případě jinověrců, a nikoli u vlastních mužů nebo chápání rolí v jejich kultuře.

Pokud mi muslimské ženy tvrdí, že nosí šátek na hlavě jako znamení své lásky k Alláhovi a absolutně dobrovolně, je to pro mě jen v ojedinělých případech snadno k uvěření. Vlastně v žádném. Ať mi nikdo nevypráví, že je to nějak zvlášť dobře slučitelné s otevřenou společností, kterou kultivujeme na většině evropského území. Já se na to naopak dívám jako na úmyslné vytváření odstupu od celé společnosti.

Když jsem ještě byla dítě, neviděla jsem skoro žádné ženy se šátkem na hlavě. Byly to naprosté výjimky. Nyní chodí městským centrem Bochumi rok od roku stále více nositelek šátků. Podstatně víc, než kolik jsem jich viděla před pár lety na dovolené v Istanbulu. Bochum se rozkládá jednoznačně na západ od Istanbulu, a proto mě šátky na hlavách žen znepokojují. Nikoli ovšem samotné ženy, ty zpravidla nepředstavují žádné riziko nebo ohrožení. K zamyšlení je spíš to, že je častěji vidět nejen "normální" šátky, nýbrž se dnes objevují už i nikáby, burky apod.

Při noční službě jsem zastavila osobní vozidlo, ve kterém seděly čtyři ženy celé zahalené v černých nikábech. Bylo vidět jen jejich oči. Poslouchali cédéčko ve svém jazyce, znělo to jako duchovní předčítající modlitby nebo učitel. Celá situace byla velmi zvláštní i trochu zarážející - za okénkem auta se zničehonic zjevilo cosi jako kus Orientu, který neměl vůbec nic společného s okolním světem.

Zkontrolovala jsem pouze řidičku, protože jsem se ostýchala pronikat dál do tohoto prostředí. Jednak z respektu, protože jsem nevěděla, jestli bych tím zahalené spolujezdkyně (aspoň doufám, že to byly ženy) nějak neztrapnila, jednak jsem se chtěla vyvarovat konfrontace. Neměla jsem totiž dosud žádnou zkušenost s podobnou situací a mohla jsem tudíž jen těžko odhadnout, nakolik budou ty ženy spolupracovat nebo jestli třeba nezačnou klást odpor. Když vidíte jen oči a zbytek můžete jen vytušit, máte to mnohem složitější. Už jenom proto by burky a nikáby neměly být povolené - už vůbec ne při řízení vozidla, kde znemožňují nebo přinejmenším omezují rozhled.

V dané situaci jsem se samozřejmě chtěla vyhnout donucovacím prostředkům, a proto jsem rezignovala na osobní doklady dalších žen. Ve skutečnosti jsem ale nemohla prověřit ani řidičský průkaz ženy za volantem. Ukázala mi sice úřední doklad s fotografií ženy, která měla na hlavě jenom šátek. Nemohla jsem si však nijak ověřit, jestli je to opravdu ona. Co jsem měla dělat? Trvat na tom, aby odhalila tvář? V tomto případě jsem ukončila kontrolu - nechtěla jsem se ponořit hlouběji do tohoto světa, abych tak přispěla k zachování přiměřenosti. Jestliže se i nikáby stávají stále běžnějším úkazem, musíme podle mého názoru změnit přístup a důsledně trvat na odhalení tváře, abychom vůbec mohli nějaké kontroly provádět.

Tím jsme se zcela samozřejmě dostali k otázce šátku ve veřejné službě. Ve služebním poměru u policie jsou náboženské symboly zakázány, šátky na hlavě stejně jako kříže, jarmulky a podobně. Podle mě je to tak správně. Ve veřejných úřadech a státních zařízeních nemají co pohledávat. Je mi úplně jedno, co úředníci a zaměstnanci dělají po skončení pracovní doby ve svém volném čase, ať už rozvinou modlitební kobereček, modlí se růženec nebo si navléknou modlitební řemínky či burku - dokud se chovají legálně. Úředníci reprezentují stát, a proto mají být neutrální. A šátek na hlavě by neutralitu zrušil.

Pokud jde o islámské předpisy o ženském odívání, nemůžeme se vyhnout poslednímu příkladu, ve kterém se zračí jak obraz ženy, tak i integrační problémy, které na tomto základě vznikají. Požadavek osvobodit mladé dívky z výuky plavání, protože by přitom ukazovaly příliš nahé kůže, není dnes už žádnou novinkou. V tomto případě považuji jakoukoli formu ohledu na "kulturní" aspekty za naprosto nepřijatelnou.

Zakazovat dívkám a ženám výuku plavání nebo je halit do látkových pytlů je nejen absurdní, ale jde prostě o další výraz pohrdání ženami. Kdyby bylo po mém, zavedla bych povinné plavání a zákaz muslimských dvoudílných plavek zvaných burkini a porušení tohoto zákazu bych trestala pokutami.

Výchovná opatření a obraz žen nekončí bohužel na okraji bazénu. Nejen v bazénu, ale všude tam venku, ve svobodném světě, číhá nebezpečí: Nebozí chlapi by byli ve svých mužských pudech vydráždění až k extázi, a proto je samozřejmým úkolem žen, aby se zahalovaly, neukazovaly veřejně vlasy (s výjimkou vlastního muže) a klopily oči, aby se vyvarovaly chaosu a necudnosti. Je to logika jako z doby kamenné.

Z takového chápání rolí mohou vzniknout ošklivé důsledky. Výše zmíněná mladá turecká žena, která se stala obětí domácího násilí, není ojedinělý případ. Právě migrantky nadprůměrně trpí násilím, jak potvrzují vyšetřování i společenská zařízení pro oběti. Čest se prostě v případech pochybnosti hájí až do krajnosti - do vraždy ze cti.

Samozřejmě že v každé domácnosti to nezajde do takových krajností. Musíme však brát vážně i sebemenší náznaky. Zákazy setkávat se s přáteli nebo vůbec nějaké mít a zbavování svobody jsou hlavně postiženy dívky, zatímco chlapi si mohou užívat všeho. Na ochranu panenství dcery jsou povoleny téměř všechny prostředky.

Manželství se nepovažují, jak jsem se už zmínila, za osobní rozhodnutí, nýbrž za rodinnou záležitost. Sjednaná manželství patří odedávna až dodnes v islámském kulturním okruhu ke každodennímu životu. Někdy se mladé ženy mohou proti navrženým kandidátům bránit nebo je vetovat. Pokud takovou možnost nemají, mluvíme o nucených sňatcích. V mimořádně archaicky smýšlejících kruzích nepředstavuje žádný problém ani polygamie - to si už v 21. století vlastně ani neumíme pořádně představit.

Uzavřením sňatku riziko násilí bohužel nekončí. Na roli dcery, která musí poslouchat, totiž okamžitě navazuje role manželky, od které se nečeká nic jiného. K jejím povinnostem patří i plnění mužových sexuálních přání. Vlastní sexuální citění se ženě vůbec nepřisuzuje. V nejhorších případech to může mít v manželství za následek celou řadu znásilnění. Avšak i když o tom ví celá rodina, ba dokonce to neuniklo ani sousedům, drží se věc pod pokličkou. Co se ostatně nabízí jako alternativa? Rozvody jsou pocíťovány jako zavrženíhodné a je záhodno jim opět všemi prostředky zabránit. Tím může vzniknout jedno velké domácí peklo.

Znásilnění v manželství není soukromá záležitost - i když odpovídá nějaké "kultuře", že se to někde tak dělá, protože se to tak dělalo odjakživa a protože se někdo domnívá, že má na to "právo". Je to trestný čin. I omezování svobody a jakoukoli jinou formu potlačování je nutné zveřejnit a bojovat proti ní. Bohužel se tyto fenomény dají často jen velmi obtížně prokázat.

Dokonce i v takovém pojmu jako "vražda ze cti" se vynořuje ideový svět, který je jeho základem - a téměř dokonale zastírá, že se i v tomto ohledu jedná o zločin. Emancipace dodnes zůstává pro příliš mnoho žen z tohoto kulturního okruhu cizím slovem.

Naštěstí se už leccos - přes houževnatý odpor - pohnulo. I já mám několik přítelkyň, které si vybojovaly víc svobod, než kolik jich příslušelo jejich matkám. Myslím, že pro tento vývojový trend je naprosto rozhodující kontakt s nemuslimskými spoluobčany. Bez osvěty o jejich právech a nabídce podpory při řešení problémů, tedy bez cizí pomoci zvnějšku, to tady nepůjde. Základem jsou samozřejmě jazykové znalosti, aby někdo vůbec mohl cizí pomoci využít. Ale je třeba také vědět, že taková pomoc existuje a že nikdo tu nestojí zcela osamocen. Tato osvětová práce by měla probíhat ve školách, a to nejen okrajově. Proč by se nedal zavést vyučovací předmět "Lidská práva"? Podle mých zkušeností by se s tím mělo začít co nejdřív.

Udělení Nobelovy ceny míru za rok 2014 Malále Júsfajové bylo důležité znamení pro více práv ženám, rovnoprávnost a odpor proti patriarchátu. Ve skutečnosti se však nic nezmění, pokud po potlesku pro tuto odvážnou mladou ženu nezačneme sami u sebe, v západních společnostech. Ten problém nespočívá jen ve třetím světě, máme ho i u nás.

Bez skutečné rovnoprávnosti žen si neumím představit, jak by se mohla podařit integrace migrantů. V tomto ohledu nevidím jen povážlivý stav nebo malou potřebu něco dohnat, nýbrž zcela zásadní rozpor.

Nelze-li počítat s pochopením a vstřícností, musíme i zde stanovit jasné hranice, pokud jde o projevy chování, jejichž podstatou je potlačování ženských práv - počínaje nucenými sňatky, které je natvrdo třeba posuzovat a odsuzovat jako trestný čin, až k neúctě vůči ženám ve veřejné službě, která by měla být postihována jako přestupek a u recidivistů i vyššími sankcemi.

Východoevropané - zčásti jen obtížně integrovatelní

Na téma předsudků jsem už upozornila, ale na tomto místě bych chtěla ještě něco doplnit. My všichni občas podlehneme klamu v tom smyslu, že většinové obyvatelstvo hodnotíme spíše pozitivně, zatímco menšiny spíše negativně. Němci jsou dochvilní, pilní a výkonní, Řekové neumějí zacházet s penězi a raději polehávají na slunci, to jsou zhruba typická klišé z perspektivy německého většinového obyvatelstva. Opravdu nechci odvracet pozornost od toho, že v Německu existuje víc než dost pachatelů trestné činnosti a porušování zákona bez migračního zázemí. A chtěla bych ještě jednou zopakovat, že se nesmíme dopouštět té chyby, abychom lidi ponižovali jenom proto, že patří do určité skupiny obyvatelstva. O rasistických, misantropických a vůči cizincům nepřátelských odsudcích ani nemluvě. Takovými poznámkami se cítím osobně dotčena, protože moje rodina nesestává pouze z Řeků, ale i z Bulharů, kteří zčásti žijí v Bulharsku, zčásti v Německu. A právě o údajně "práce se štítících" a "zlodějských" Bulharech straší v německých hlavách hodně klišé... Avšak moje hluboká sympatie pro tyto lidi nemění nic na tom, že reálně existující problémy musí být otevřeně a upřímně pojmenovány. Jen tak se může integrace v budoucnu lépe dařit.

Zavítejme tedy na další tenký led. Mám na mysli migranty z východní Evropy. Stejně jako u muslimů zahleděných do minulosti a tradic dospívám i zde opakovaně ke zkušenosti, že tradiční ideová výbava naráží na životní realitu moderní západní civilizace. Je nevyhnutelné, že při tom dochází ke konfliktům. To je a vždy bude součástí migrace. Leccos z toho se dá rychle vysvětlit. Hospodářské krize a politická nestabilita na jedné straně a zámožný Západ na druhé, Západ vyzářující prostý a zcela srozumitelný slib: lepší život, perspektiva. Víc většinou člověk nepotřebuje.

Včleněním do Evropské unie a s tím spojenou narůstající blízkostí ke střední Evropě nevznikly pouze nové možnosti. Dochází rovněž k novým problémům. Tak to bylo při každém "rozšíření EU

na východ" a pozorujeme to u každého nového členského státu. Především od té doby, co se otevřely hranice s Bulharskem a Rumunskem, dvěma evropskými "chudobinci", se některé zlořády v německých městech vyostřily, v tomto ohledu nemá cenu cokoli přikrašlovat.

Přitom lze rozpoznat rozmanité skupiny hlavních problémů nejrůznějšího původu. V každodenním životě je spojuje málo, občas nedochází k žádným průsečíkům. Zatímco i mezi Sinti a Romy existují četné muslimsky orientované rodiny, neudrzuje většina Východoevropanů ani ve svých domovských zemích, ani jako migranti v Německu téměř žádný kontakt s muslimy - a pokud ano, pak nezřídka obdobně konfliktně, jak jsem to popsala.

Mnozí Východoevropané se bezproblémově začlení. Přicházejí k nám ovšem i "zlobivé děti", občas s kriminálními úmysly. Ať už je skupina Východoevropanů ve své celistvosti jakkoli heterogenní, přesto je nápadné, že se vždy projeví několik příznaků, když dojde k zásadním integračním problémům, případně kriminalitě: špatná znalost němčiny, nedostatečné vzdělání, sklon k alkoholismu.

Jestliže zločinci z muslimského kulturního okruhu se v každodenním policejním životě často projevují loupežnými a násilnými delikty, upozorňují na sebe Východoevropané převážně vloupáními, krádežemi spojenými s různými triky a podvody. V tom spočívá podle mé zkušenosti jeden z největších rozdílů, a to i s ohledem na schopnost se integrovat - násilí proti jiným osobám nebo policistům se vyskytuje méně často. Přesto existuje mnoho postižených, kteří byli poškozeni nejen hmotně, ale především trpí strachem, že by se příslušné skutky mohly opakovat.

Od odstranění hraničních kontrol skokově vzrostla kriminální činnost band s mezinárodní působností, sahající od vloupání přes kapesní krádeže až k přepadením. Souvislost je nesporná. Podle Policejní kriminální statistiky dochází rok od roku k většímu počtu bytových vloupání. Od roku 2008 do 2012 se jejich četnost zvýšila o 30 %. Navíc musíme vycházet z toho, že existuje značné množství těchto trestných činů, které vůbec nebyly nahlášený.

Mobilní lupičské bandy, které se nevážou na jediné místo a procházejí celým územím Spolkové republiky, jsou dnes už bohužel trpkou realitou a běžným jevem. Jejich členové většinou nemají v Německu adresu trvalého bydliště, a tudíž se jim nemůže nic vážného stát. Dokonce ani osoby, které trvalé bydliště mají, se v praxi ze strany státu nedočkají prakticky žádných sankcí. Zcela odhlížím od toho, že míra objasněnosti je velmi nízká, protože ve většině případů nejsou k dispozici žádné informace o pachatelích. Když nás jako policisty přivolají k vyloupenému bytu, pachatelé většinou vezmou nohy na ramena, než dorazíme na místo činu. Ve vzácných případech, kdy je zahlédli nějaký očitý svědek, jsou nápadně často popisováni jako Východoevropané nebo "cikáni".

Dovolte mi krátkou vsuvku: "Mobilní etnická menšina" nebo "evropští migrující dělníci" zní samozřejmě lépe než "cikáni". Problémy ale nevyřešíme tím, že je opatříme jinou nálepkou. Právě to se ovšem stalo až chorobnou módou ve všech možných oblastech života. Řekové už nechtějí "Trojku" strpět ve své zemi? No tak ji nazvěme "instituce" a je po problému! Je neuvěřitelné, že se lidé takovými jazykovými hrátkami nechají ohlupovat. Nebo se to možná děje ze strachu či přehnaných ohledů, abychom se nikoho nedotkli nebo něčím nediskriminovali. To už aby si člověk rozmyslel, jestli má používat taková slova jako "cikánská pečeně" nebo "indiánky". Samozřejmě, že rasismus se vyjadřuje pomocí slov - a slova přerůstají ve skutky. Avšak takhle přehánět bychom to zrovna nemuseli.

Ať jde o gastarbajtry, přistěhovalce, migranty, lidi s migračním zázemím, občany s přistěhovaleckou historií nebo jakkoli jinak - rozhodující je, jak se k sobě chováme, jaký k sobě máme respekt; na označení zase až tolik nezáleží. Tón dělá hudbu, jak se moc hezky říká. Ale vraťme se k Východoevropanům, respektive ke zmíněným lupičům.

Zadržet takové pachatele je nanejvýš obtížné. Jednak proto, že na ulicích nemáme dostatek policistů, a pak proto, že lupiči jsou skvěle organizovaní profesionálové. Stačí jim jen pár vteřin,

aby téměř nehlukně vnikli do objektu. A stejně rychle, jako tam vnikli, dokážou zase zmizet z dohledu. Únikové cesty totiž studují nesmírně důkladně a udržují je stále volné.

Nebo se schovají v zadním dvoře, křoví nebo malé dodávce poblíž místa činu, do které mohou rychle nastoupit a zvenčí tam není vidět. Pak tam trpělivě sedí, dokud policisté neukončí pátrání a neopustí danou oblast. A pokračuje se dál - většinou už nikoli v bezprostřední blízkosti, protože sousedi kvůli policejnímu zásahu zpozorněli, a riziko odhalení je nyní vyšší. Přinejmenším na krátkou dobu.

Policisté musí zvolit nejpravděpodobnější směr útěku, a navíc mít až neuvěřitelné štěstí, aby dokázali pachatele dopadnout. Avšak i když je odhalí, ani zdaleka to ještě neznamená, že je problém vyřešen. Co se stane, když se nám podaří pachatele úspěšně zatknout? Nic moc. Velmi dobře to ilustruje následující příklad.

Pozorný svědek nahlásil policii několik vloupání do aut. Pachatele popsal tak přesně, že se je při vyšetřování podařilo předběžně zatknout. Šlo o několik mužů a žen z východní Evropy, kteří byli kvůli stejným deliktům známi po celé Spolkové republice. Měli u sebe kořist z krádeží a svazek několika stovek euro, rozměněných na malé i větší bankovky. Když to takhle čtete, vypadá to jako jasný případ.

Tato skutková podstata byla předložena k rozhodnutí státnímu zástupci. Vzhledem k tomu, že pachatelé neměli v Německu skutečné bydliště ani tu nikde nebyli ohlášení, vybírá se v takových případech jako tento na zajištění trestního řízení kauce (Aby bylo zaručeno provedení trestního řízení, musí pachatelé složit finanční záruku - kauci -, aby zabránili svému zatčení, případně očekávané peněžní pokutě.) ve výši několika set euro. Protože pachatelé z (domnělé) kořisti z místa činu měli k dispozici dostatek peněžních prostředků, uhradili kauci s lehkým srdcem. Zbytek peněz, které měli u sebe, jim byl na pokyn státního zastupitelství opět vydán. Po ukončení vyšetřovacích opatření byli propuštěni. A co se stalo o den později? Tentýž očitý svědek se znovu ohlásil u policie. Opětovně poznal pachatele z předvčerejška, kteří se právě plně věnovali vloupání do bytu. Svědka si však tentokrát všimli, a tak stačili před naším příjezdem vzít nohy na ramena.

Pachatele však ve skutečnosti nezajímá, zda budou zatčeni či nikoli. Většina z nich zná skvěle náš křehký právní systém - a vědí, že po krátké době zadržení na služebně budou zase propuštěni; nehledě na to, zda mohou složit kauci, nebo ne. Nikdo je nezadrží - stejně jako u následujícího případu, který jsem zažila se dvěma polskými ženami, jež v supermarketu odcizily cigarety a tabák přibližně v hodnotě 300 euro. Firemní detektiv přistihl ženy přímo při činu a zavolal policii. Vyšlo najevo, že ženy nemají v Německu bydliště, a tak jsme je za účelem dalších opatření odvezli na služebnu. Jak jsem se už zmínila výše, měla se složit kauce, jenomže obě ženy u sebe opravdu neměly žádnou hotovost. Za běžných okolností by podezřelé byly nyní vzaty do vyšetřovací vazby, ale státní zástupce s odkazem na přiměřenost ji v tomto případě nenařídil. Ženy byly tudíž propuštěny.

Takové příběhy zažíváme na služebně pořád. Nerada bych vás připravila o vaši důvěru v náš právní systém, ale stejně nerada bych vás nechala věřit, že všechno je skvělé - nebo vám to dokonce nalhávala. Tak to totiž není; to je bohužel trpká pravda.

Co tedy občanovi zbývá, když vidí, že stát mu ochranu osobního majetku nezajistí? Musí si ho ochránit sám. To je jediná rada, kterou vám mohu dát. Chraňte svůj dům nebo byt tak dobře, jak to jenom umíte. Pachatelé jsou profesionálové a otevrou běžná okna či dveře za několik sekund. Vyztužte si okna a dveře, nainstalujte poplašné zařízení, rozmístěte pohybová čidla a pořídte si psa, pokud je to možné. Tím vším zvýšíte pocit bezpečí ve vlastním domově.

Sto procentně vás však ani tohle nedokáže ochránit. Pokud se k vám někdo chce doopravdy vloupat, zpravidla to také dokáže a provede. Otázka ovšem zní, kolik času na to bude potřebovat? Čas je rozhodující faktor, protože čím déle lupič potřebuje na vniknutí do domu nebo bytu, tím vyšší je samozřejmě riziko, že bude odhalen. Je to jednoduchá matematika. Po dvou nebo třech neúspěšných minutách lupiči často na objekt zájmu rezignují - toho je třeba dosáhnout.

Čím víc překážek se pachatelům uchystá, tím spíš to vzdají a vyhledají si jiný objekt. Pokud už někde vnikli, zpravidla velmi přesně vědí, co hledají - berou totiž všechno. Vlastníte-li drahocenné předměty jako drahé šperky, pevné disky s důležitými údaji, vkladní knížky a podobně, měli byste uvážit pořízení sejfů nebo si pronajmout bezpečnostní schránku v bance, abyste tyto věci spolehlivě uložili. Vyskytli se ale už i lupiči, kteří se vůči sousedům vydávali za stěhovací firmu a klidně je požádali o pomoc, jestli by jim nepomohli se sejfem po schodišti. Důsledek (ačkoli v reálném životě samozřejmě nemyslitelný) je vlastně jen jediný: Nepřechovávejte doma nic, co je pro vás opravdu důležité, drahocenné a nenahraditelné. Počet bytových vloupání bude podle všech předpokladů nadále stoupat - a s tím i pravděpodobnost, že se stanete příští obětí právě vy.

Už dnes lupiči v Německu udeří každé tři minuty. Vzhledem k tomu, že bezpečnostní síly jsou přetížené a politikové je nechávají na holičkách (heslo rušení pracovních míst), investuje se dnes nejen do drahé bezpečnostní techniky, kontrolních kamer a varovných signálních zařízení, ale boom zažívají i soukromé bezpečnostní agentury. A vytváří se stále více občanských stráží, především ve venkovských oblastech. V zásadě nelze proti takovým milicím na principu domobrany nic namítat, pokud se drží v mezích zákona a při styku s pachatelem nesahají po vlastním systému spravedlnosti a trestů, nýbrž řádně přivolají policii. Právě na venkově pověřují obce, které si už samy dost dobře nevědí rady, soukromé bezpečnostní agentury v reakci na to, že se v posledních letech stále víc šetří na pracovních místech u policie, aby se zalátaly díry v rozpočtu.

K dalším oblíbeným trestným činům Východoevropanů patří krádeže na základě oklamání oběti nebo podvody. Přitom se uplatňují typické kličky, a to pořád velmi úspěšně. Neobyčejně oblíbené se těší kupříkladu trik s odvedením pozornosti oběti. Jedna nebo dvě osoby osloví nic netušícího chodce. Tvrdí, že se angažují pro nějakou obecně prospěšnou záležitost, například pomoc uprchlíkům, ochranu zvířat, potírání dětské chudoby a podobně, a požádají občana o podporu formou podpisu. Přitom mu strčí před nos pořadač s informačními materiály k příslušnému tématu - přesně tak, jak to při svých akcích dělají i seriózní pomocné organizace. Zatímco chodec si prohlíží podklady s drsnými fotografiemi nebožtíků nebo zraněných lidí či hladovějících dětí a snaží se text alespoň přeletět očima, zaujme to jeho pozornost tak, že si nevšimne, jak mu zároveň kradou z kapsy peněženku. Občas je i přímo požádán o dar. Ani v takovém případě téměř nikdy nepostřehne, jak mu z peněženky zmizely peníze.

Tento trik s informačními podklady a odvrácením pozornosti lze libovolně provádět s poukazy na různé služby, letáky, oběžníky, fotografiemi a dalšími "informacemi". Pachatelé převážně vystupují ve skupinách, ve kterých má každý svou úlohu. Jeden pozoruje, druhý odvádí pozornost a další konají. Jakmile se úspěšně zmocní lupy, okamžitě ho předávají dál, takže policie při dopadení pachatelů samozřejmě už žádnou kořist nenajde.

Totéž se stává při směně peněz, i s mincemi na nákupní vozík, při nákupu růží a zvláště s agresivními žebráky. Buďte pořád ve střehu! Nechci vás strašit, nýbrž apelovat na vaši vnímavost; na druhé straně je mi jasné, že u některých čtenářů se bohužel nevyhnu ani tomu strašení.

Obecně byste s sebou neměli nosit příliš mnoho hotovosti a důležité dokumenty jako občanský průkaz, řidičský průkaz, kreditní karty a tak dále pokud možno uchovávat odděleně, aby při

krádeži peněženky nedošlo k totální škodě. Ztráta peněz je mrzutá, ale krádež důležitých dokumentů nebo například klíčů může mít závažnější následky.

Pokud vám byla kupříkladu zcizena kabelka s občanským průkazem včetně klíčů od bytu, auta a firmy, pachatelé nyní vědí, kde bydlíte, a mohou si pomocí klíčů zjednat přístup do vašeho bytu nebo auta. Náklady a čas vynaložený na výměnu a opětovné obstarání více klíčů a zámek vás asi zabolí, ale podstatně bolestnější je stát se obětí vloupání.

Jsou to převážně, nikoli však výhradně východoevropští muži, kteří se dopouštějí popsaných činů. Existují i typicky ženské varianty. Při jednom zvláštním triku zlodějů v supermarketech využívají ženy tradiční dlouhé sukně, které totiž automaticky znamenají "praktickou" výhodu. Do těchto sukní se dá všít několik látkových vrstev, aniž by to bylo zvenčí vidět. Je to dokonalý úkryt pro ukradené zboží. Nezřídka se takto z obchodu bez problémů odcizí i celé cigaretové kartony o hodnotě několika set eur. A venku čekají muži v únikovém vozidle.

Další způsob podvodného jednání zní rovněž jako z gangsterky ze šedesátých let, ale je pořád ještě aktuální.

Zažila jsem už hodně výjezdů, při nichž se u krajnice nebo na dálničním parkovišti nabízelo zboží. Zpravidla přitom jde o levné šperky, které na první pohled vypadají jako drahocenné. Upřímně řečeno, nedokážu dost dobře pochopit, že podvodníci s něčím takovým mohou mít úspěch. Jak naivní musí člověk být, aby v dnešní době přistoupil na takové obchody a vážně uvěřil, že se mu povedl mimořádný "úlovek"?

Avšak naštěstí volají někteří občané policii i tehdy, když se jim stane něco směšného; tak to bylo i tentokrát. Když jsem přijela, pachatelé, firmy známé po celé Spolkové republice kvůli podvodům, jako vždy všechno popřeli. Při osobní prohlídce i prohledání vozidla jsem - jako téměř obvykle - vyšla naprázdno a příslušné ozdoby se mi nepodařilo najít. Svědek mě však ujistoval, že je nespustil z očí a šperky tam ještě musí být.

Začala jsem tušit, co by to mohlo znamenat. Existuje totiž ještě jedno místo, kam se šperky v takových případech s oblibou schovávají. V autě mají pachatelé dost času, aby nenápadně využili tento neobvyklý úkryt, totiž ženské pohlavní orgány, případně anální otvory obou pohlaví.

Zní to jako špatný vtip, ale je to realita. Kvůli malé závažnosti tohoto trestného činu se na základě zásady přiměřenosti nenařizuje tělesná, případně gynekologická prohlídka. Tím to celé zase vyšumí do prázdna.

A východoevropské ženy přišly ve styku s policií, zvláště tedy s policisty, na opravdovou specialitu. Jsou-li z nějakého důvodu transportovány nespoutané, nacházejí-li se na služebně nebo použijí-li toaletu, sáhnou si na vaginu, případně i do ní, aby jim na prstech ulpěl sekret. Ten pak zase otřou o některého kolegu, a to tak bleskurychle a bez jakékoli souvislosti, že policista si vůbec nemusí všimnout, o co ženě jde.

Nezřídka k tomu dochází tehdy, když při osobní prohlídce ženy nebyly nalezeny žádné nebezpečné předměty, takže se administrativa vyřizuje v její přítomnosti v kanceláři. Policista si zpočátku nemusí uvědomit riziko toho, že se žena k němu přiblížila - třeba se ho chce jen na něco zeptat. Před dotekem se sotva může chránit, protože nechce použít násilí proti osobě, která s sebou nemá nic nebezpečného a chová se naprosto pokojně. Nanejvýš ji může zase vtlačit zpět na židli; to už ovšem dávno došlo ke kontaktu.

Jistě si už teď sami domyslíte, jaké to má pokračování. Žena začne tvrdit, že ji policista sexuálně obtěžoval. Pokud si přitom počíná přesvědčivě a kolega s ní pobýval v místnosti bez dalších svědků, nezbyvá kolegům z kriminální policie nic jiného než zahájit vyšetřování. A jakmile na kolegovi objeví stopy ženina sekretu, pak potěš pánbůh. Dnes je už tento problém v policejních kruzích dostatečně známý a při výjezdech s takovými ženami na něj každý policista myslí. Často se mi ani nechce věřit, čeho jsou někteří lidé schopni, hlavně ti, jejichž obsáhlý vyšetřovací spis rozhodně nevznikl sám od sebe.

I technicky jsou východoevropské gangy takřkajíc "top" a mají před policií velký náskok. Manipulace s bankomaty je obecně známá. Avšak donedávna jsme ještě neznali určitý postup, který pachatelům umožňoval dostat se k údajům na účtech. Na tento trik jsme přišli až poté, co bylo nahlášeno vloupání do obchodu, odkud ale kupodivu nebylo nic zcizeno, ačkoli vloupání bylo objeveno s velkým zpožděním. Vyrušil snad pachatele někdo třetí, a proto nezískali žádnou kořist?

Ne. Jim vůbec nešlo o kořist. Smyslem a účelem toho vloupání byla pouze výměna - a to čtečky platebních karet, která umožňovala platbu pomocí debetní nebo kreditní karty. Pomocí upraveného přístroje si v následujících dnech dokázali zjednat přístup k zákaznickým datům a vyplenit nesčetné účty. Tak vznikla enormní škoda na majetku - a bohužel se to netýkalo pouze jednoho obchodu.

Zvláště oblíbenými oběťmi jsou pro pachatele starší lidé. Často se nedokážou dostatečně bránit, ať už je to podmíněné věkem, na základě tělesných nebo psychických postižení, nebo protože právě starší lidé jsou nezdědky bezelstní, dobromyslní a tak důvěřiví, až to hraničí s lehkomyšlností.

Přitom existuje víc možností, jak pachatelé postupují. Někteří si pod nějakou záminkou zjednají přístup k bytu, aby ho v přítomnosti oběti, zaměstnané nadměrnými požadavky, prohledali a zjistili, co lze odcizit. Přitom často pomáhá například varianta podvodu s kobercem, při níž jedna nebo dvě osoby u domovních dveří výhodně nabízejí koberec (nebo ho "darují", když si dotyčný koupí druhý). Aby bylo vidět, jestli se koberec hodí na příslušné místo, padne návrh, že by to chtělo krásný exemplář rovnou zkušebně rozbalit v bytě.

Někteří pachatelé se vydávají za řemeslníky nebo techniky, kteří údajně musí zkontrolovat nějaká vedení, protože prý hrozí porucha či havárie.

Nebo se použije takzvaný podvod s vnukem. Při něm se ve většině případů navazuje kontakt s vytipovanou obětí telefonicky a volající předstírá, že je vnuk nebo příbuzný, který nutně potřebuje peníze. Lehkomyšlná oběť by ráda pomohla a jen zřídka si všimne, že má co činit s podvodníkem, nikoli rodinným příslušníkem. A aby se celý podvod neprozradil, přijde převzít peníze neznámá osoba, zatímco údajný rodinný příslušník předstírá, že je zaneprázdněn. Troufalost, s níž tito lidé vystupují, je až neuvěřitelná. Nestačili byste se divit, jak často tenhle trik s vnukem funguje.

Děti těchto podvodníků bohužel vyrůstají v prostředí, ve kterém trestná činnost patří ke každodennímu životu, a proto na ni pohlížejí jako na běžnou součást života. Odmalička jsou doslova vzdělávány ve zlodějském řemesle. Učí se lhát, podvádět a krást.

Dospělí jednají v pozadí a posílají děti nejprve "na zkušenou". Pokud jsou děti dopadeny při činu, nejsou ve věku mladším čtrnácti let trestně odpovědné. Přesto se je podaří přistihnout jen málokdy. Většina německých občanů nespátřuje v těchto dětech ohrožení, a ani vzdáleně netuší, čeho jsou ve skutečnosti schopny. Většinou s nimi mají soucit a domnívají se, že to přece jsou

jen nevinné děti, které potřebují pomoc. Ve skutečnosti jsou mnohé z nich už velmi brzy dokonali profesionálové v páchání trestných činů.

Byla jsem při policejních akcích konfrontována s četnými "zlodějskými dětmi" různého věku a na vlastní kůži jsem zažila, že jejich chování, zvláště vůči policii, není ani trochu dětské, ale na první pohled je k nepoznání od jednání dospělého recidivisty. A to v každém ohledu, ať už vezmete jejich gestikulaci, mimiku, pohledy nebo vypjatou řeč těla. Jakmile je však na jejich činnost upozorníme a ony se cítí provinile, je jim na tváři doslova vidět, jak se konstrukce ze lží hroustí a trpící, žalostné a nevinné pohledy se během jediného okamžiku mění na pohrdavé a vzteklé. To se musí opravdu vidět, jinak se tomu jen těžko věří.

Sedmileté až osmileté "zlodějské dítě" přišlo odpoledne do liduprázdného hostince a hledalo matku. Jak nám postarší hostinská později popsala, chlapec se vyjadřoval jen několika jednotlivými slovy. Hostinskou to znepokojilo a chtěla mu pomoci. Posadila ho nejdřív k pultu, aby si s ním promluvila. Chlapec chtěl něco k pití a vytáhl velkou bankovku. Hostinská přesně podle očekávání musela vytáhnout peněženku, aby bankovku rozměnila. V nestřeženém okamžiku chlapec peněženku zcizil a práskl do bot. Hostinská se podivila, že odešel tak narychlo, a tak vyšla ven, ale po chlapci jako by se slehla země.

Nedovedla si jeho chování vysvětlit, a tak se zase vrátila dovnitř a zanedlouho si povšimla, že došlo ke krádeži. Rázem jí připadalo, jako by jí spadly šupiny z očí. Přiznala se, že už tomuhle světu nějak nerozumí - vždyť chtěla tomu nebohému chlapci jenom pomoci. Nikdy v životě by jí nenapadlo, že dítě je vůbec něčeho takového schopné. Bylo na ní zřetelně vidět zklamání a lítost, a to hlavně kvůli chování dítěte, nikoli kvůli samotné krádeži.

Ale co by se stalo, kdyby policie dítě dopadla? Normální případ probíhá takto: Přivedeme ho na služebnu a věnujeme se administrativním úkonům. Protože však děti zpravidla nedovršily 14 let, ať už opravdu, nebo podle zkreslených údajů, například ve zfalšovaných pasech, nejsou trestně odpovědné. Sepsání policejního hlášení a dalších formulářů je ryzí formalita, která beztak skončí v koši. Děti jsou pak po dohodě s orgánem péče o dítě dopraveny do veřejného ústavu na ochranu mládeže, kde se nezdrží ani pět minut. Víme to my jako policisté, vědí to tamní vychovatelé - a samozřejmě to vědí i děti.

Jen co policie instituci na ochranu mládeže opustí, děti ještě chvíli vyčkají, zajdou si na klozet nebo rychle něco snědí - a pak zmizí. Vychovatelé nemají právo držet je tam násilím. Je to fraška. Promarněný čas a zbytečné nasazení personálu na obou stranách - a nakonec to nikomu nepomůže.

Při prvních policejních výjezdech k těmto dětem jsem byla zčásti vyděšená, zčásti zoufalá. Zpočátku jsem k nim projevovala i soucit. To však vzalo rychle zaskvě. Ačkoli ty děti za svůj osud nemohou, přesto máme co činit s recidivisty, kteří využijí každou příležitost k tomu, aby něco ukořistili. Je to zároveň zlé i smutné, že se děti využívají pro takovou činnost. Přesto musíme důsledně postupovat i proti nim - a zvláště proti strůjcům jejich osudu v pozadí.

U všech těchto problémů s migranty z východní Evropy, které jsem tu jenom nastínila, mi připadá obtížnější než u muslimských pachatelů trestné činnosti uvažovat o příčinách jejich počínání na základě kulturní charakteristiky. Výjimku ovšem představuje skupina Sinti a Romů, ke které se hned dostaneme. U všech ostatních velmi často vystupují do popředí jako hlavní důvody ekonomické pohnutky, ústící do trestné činnosti.

Na jedné straně to vyžaduje aktivní přístup politiků. Přistěhovalectví nepochybně potřebujeme, podíváme-li se na zdejší křivku porodnosti. Současně je jasné, že možnosti nabízené v Německu

nelákají pouze skvěle kvalifikované odborníky. Jestliže kupříkladu uvážíte, jak je na tom ekonomicky ve srovnání s námi třeba Kosovo, je přece jasné, že se vyskytne spousta migrantů, kteří k nám dorazili kvůli chudobě ve vlastní zemi, aniž ovšem mají naději na legální zaměstnání, jímž by mohli uživit svou rodinu. V Bulharsku a Rumunsku jako členských státech EU není situace o mnoho lepší. V tomto ohledu potřebujeme prakticky použitelný zákonný rámec, který by teprve vůbec umožnil zdařilou integraci. V současnosti se tyto problémy zřejmě berou v úvahu jen proto, aby se jejich prostřednictvím dále podpořily "nosnější" politické ideje. To je jeden aspekt, který vyžaduje aktivní přístup a podporu.

Na druhé straně musí být stávající zákony v každodenní praxi také prosazovány. Zde soudnictví ani policie nesmějí jen přihlížet, jak tatáž (narůstající) klientela využívá pořád stejných mezer v zákonech. Tím se jen zesilují předsudky a nespokojenost obyvatelstva; problémy to však v žádném případě neřeší. Už jsem popsala, že policie má v daném ohledu často svázané ruce. U justice vidím podstatně víc možností, jak vyčerpat možnosti stávajícího zákonného rámce. Akceschopné však musí být samozřejmě obě složky, tedy jak policie, tak i justice. Na politiku se občas bohužel čeká příliš dlouho, jak ostatně dokládá samotná německá integrační a migrační politika posledních desetiletí.

Sinti a Romové - všude a nikde

To je mimořádně obtížná problematika, a to nejen od vstupu Rumunska a Bulharska do EU v roce 2007. Přístupovat ke všem Romům nezávisle na jejich regionálním původu by nebylo vůči jednotlivcům z tohoto etnika spravedlivé. Ve všech svým domovských zemích tvoří menšinu, která se vždy nejrůznějším způsobem snažila přizpůsobit. Přesto jsou stále patrné některé charakteristiky, které bych chtěla stručně shrnout jako typické, pokud mi připadají jako příčina problémů, které neustále máme u policie s tímto etnikem.

V romské kultuře má hlavní význam velká rodina - zde existují určité podobnosti s arabskými rodinnými klany, navíc v kriminálním prostředí obě etnika nezdůvodněně vystupují jako konkurenti. Nelze samozřejmě tvrdit, že každá početná rodina páchá trestnou činnost. Avšak téměř všichni pachatelé trestné činnosti z této skupiny obyvatelstva pocházejí z velkých rodin a budují svou moc na rodinných strukturách. Vypadá to, že tyto rody projevují mimořádný sklon k trestné činnosti právě proto, že nadřazený význam pro ně má jednoznačně rodinná soudržnost. Rodina kryje dokonce i pachatele nejzávažnější trestné činnosti.

V kultuře Sinti a Romů nacházíme i smírcí soudce, samozřejmě především v muslimsky orientovaných rodinách. I oni tudíž pokračují v tradici mimosoudního narovnání rodinných záležitostí. Po dosavadní četbě vás už nejspíš moc neudiví, že těmto mimosoudním narovnáním rozumějí mnohem víc než my, čímž jsou přebírány a kultivovány názory a přístupy, které porušují naše zákony.

Velká romská rodina se rozšiřuje prostřednictvím rodinných svazů, které mohou zahrnovat od několika až do stovek početných rodin. Proto jsou tyto struktury při pohledu zvenčí velmi nepřehledné. Každá velká rodina má hlavu rodiny, která rozhoduje o všech důležitých otázkách, ať už sama nebo společně s hlavami jiných velkých rodin. Až na pár výjimek se jedná o muže, máme tudíž i v daném případě co činit s převážně patriarchálními rodinnými strukturami. Pohlaví a příbuzenské vztahy každopádně určují postavení a význam člověka podstatně víc než ostatní příznaky - a podstatně víc, než je to obvyklé u nás v Německu.

Rodina je všechno a pak není dlouho nic - takto zjednodušeně bychom mohli vyjádřit podstatu tohoto fenoménu. A to má samozřejmě důsledky sahající až do všedního života - od organizace každodenního soužití přes práci až po přístup a řešení konfliktů. To zčásti vysvětluje mnohá nedorozumění, která neustále vznikají mezi oběma kulturami: To, co se na jedné straně vnímá

jako bezohlednost, neodpovědné zacházení nebo chybějící smysl pro pospolitost, nedokáže druhá strana často pochopit ani náznakem.

Mnozí východoevropští Romové se s oblibou dostávají ve dvaceti či třiceti i více osobách do nemocnice, když tam leží některý jejich rodinný příslušník. Připomíná to velkou rodinnou podporu a účast, kterou by si vlastně přálo i mnoho našinců. Pro nemocniční personál a všechny ostatní pacienty je to většinou utrpení.

Početné skupiny na sebe neustále negativně upozorňují hlasitostí, bezohledností a nepoučitelností. Protože se tolik lidí zpravidla nevejde do jednoho nemocničního pokoje, zdržuje se zbytek na chodbách nebo jiných prostorách daného zdravotnického zařízení. Taková situace je pro personál, ale zvláště pro ostatní pacienty obtížná, protože pacienti za běžných okolností potřebují klid; stresu se mají rozhodně vyvarovat. Právě stres však početné rodiny vyvolávají - hlavně tehdy, když se jejich rodinný příslušník ocitne v nebezpečí života, dochází k nepředstavitelným scénám. Všichni křičí, jako by je brali na nože, a zároveň se pokoušejí vzájemně uklidňovat. Vypadá to jako absurdní soutěž o to, kdo projeví víc "účasti". Pak rovněž dochází k četným verbálním pŕtkám, které mohou skončit pranicí.

Možná že v příslušných domovských zemích je takové chování v nemocnici normální. Každopádně se tu nedostává jakéhokoli porozumění pro fakt, že podobné projevy nejsou ani vhodné, ani přijatelné. Nemocniční personál, který na mnohých odděleních pracuje takřkajíc "nadoraz", bývá často přetížen i v důsledku dodatečných stavebních úprav přímo na pracovišti. Je lhostejné, jestli ty skupiny návštěvníků vyzvete ke klidu nebo k odchodu z nemocnice, protože je to ani v nejmenším nezajímá. Nedají si říct, personál ignorují, nebo dokonce napadají. To pak vstupuje na scénu policie, aby prosadila dodržování nemocničního řádu. Často mívají s takovým výjezdem plné ruce práce i dva zcela obsazené policejní vozy.

Do našeho příjezdu se skupina s vypjatými emocemi nedá ničím zastrašit. Rodinní příslušníci argumentují, že je to přece jejich příbuzný a oni mají právo ho navštívit. Když se jim ostatní pokoušejí vysvětlit, proč musí všichni - až na hrstku nejbližších členů rodiny - opustit nemocnici, ozve se ohlušující řev. Je to ryzí konfrontace a situace se pravidelně dostává jen pouhý krůček od eskalace.

Při jednom výjezdu jsme až na tři povolené osoby dokázali zbytek skupiny po dlouhém přetahování dostat ven. Promluvila jsem si mezitím s přítomnou dospělou ženou, abych jí opakovaně vysvětlila další postup. Ještě během rozhovoru přišel asi osmiletý chlapec, který měl na sobě oblek, a skoro na mě zařval, v čem je problém. Nepřekvapil mě arogantní samolibý způsob, kterým nás přerušil - něco takového jsem v té době už znala, protože neuctivé chování k policii se tady učí už od malička. Nesmírně výmluvná však byla reakce ženy - ta skutečně mluvila za veškerý další komentář. Mlčela a nechala se komandovat od osmiletého majitele obleku. Chlapec měl jednoznačně větší slovo než ona.

Pokud se dítě v jeho věku takhle chová k policii, umíte si jistě představit, jak si bude počínat jako mladistvý nebo dospělý. Moje zkušenost také ukazuje, že u takových dětí zdvořilými a klidnými odpověďmi absolutně ničeho nedosáhnete. Z domova jsou totiž očividně zvyklé na něco jiného. Proto jsem chlapce ostře usměrnila, samozřejmě jen verbálně. Zle se na mě podíval, zamyslel se nad dalším postupem, ale pak se přece jen podřídil a s nadávkami naitech odešel.

Takové chování je u mnoha východoevropských a jihoevropských chlapců bohužel obvyklé. Ačkoli někteří ještě nejsou trestně odpovědní, nacházejí se na nejlepší cestě k delikvenci - a dříve či později po ní skutečně vyrazí. Jen opravdu málokterí si zachovají čistý trestní rejstřík. Znovu opakuji, že děti za nic nemohou. Je to otázka výchovy, a proto za tento stav nesou výhradní odpovědnost rodiče.

Obzvláště problematická bývá často i bytová situace, a to právě u velkých rodin. Co chvíli nahlížíme do domů obývaných Sinti a Romy, protože v tomto prostředí pravidelně dochází k trestné činnosti. To není předsudek, nýbrž skutečnost.

Zvenčí se dá jen obtížně pochopit, jaký obraz bídy a utrpení se v těchto "chudinských domech" - tak se uvedeným stavbám také přezdívá - před člověkem objeví. Zčásti jsou strašlivě přeplněné, což situaci samozřejmě nijak nezlepšuje, ale zároveň na to nelze svádět všechno. To, že se někdo v beznadějně vybydlených domech s rozbitými dveřmi a okny může cítit dobře, je stejně málo pochopitelné jako skládky, které se tam vždycky hromadí. Jako by se to obyvatel vůbec netýkalo, a ani v nejmenším jim to nevadilo. Důvodem není jen to, že si z finančních důvodů nemohou dovolit nic lepšího. Mnohé z těchto domů doslova zchátrají, bez ohledu na ztráty, a to opravdu závrtnou rychlostí. Často jsou tím dotčeny i azylové domy pro imigranty - některé jsou dokonce rozebrány na původní díly. Tady se očividně projevuje zásadně jiné chápání přístupu k vlastnictví a majetku - což bohužel rovněž vysvětluje četné konflikty se zákonem.

- - -

Typický příklad: Tři Romové, otec se dvěma syny, jeden z nich v dětském věku, druhý mladistvý, odcizili z velkého staveniště měděné kabely. Velmi troufale naložili kabely všem na očích do osobního auta a odvezli je k sobě domů, jako by to byla ta nejsamozřejmější věc na světě. Krádež mědi je velmi oblíbená. Pachatelé si přes den vytipují kořist a večer nebo v noci si ji zkrátka přivlastní.

Tak to udělali i zmínění tři Romové, kteří se pustili do díla na velkém staveništi ještě za denního světla. Naštěstí nás informoval pozorný svědek, a tak se nám nakonec podařilo najít kabely v domě této rodiny i jeho bezprostředním okolí. Jak vyšlo najevo, měli jsme co činit s recidivisty.